PEDAGÓGUSOK LAPJA

56. ÉVFOLYAM 10. SZÁM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2000. OKTÓBER 12.
ALAPÍTVA: 1945-BEN

KÉTSÉGEK ÉS KIÉTEK KÖZÖTT

Másfél év kérés, követelés, pereskedés után - ugyanolyan logikátlanul, ahogy eddig nem - most egyszercsak összehívták a KIÉT-et. Volt közben panasz az Unióhoz, és tárgyalás a kancelláriaminiszterrel. Elmondtuk halkan, elkiabáltuk hangosan. De miért hiányzik nekünk ez a fórum annyira? Most, amikor hosszú évek óta először az ágazati szintű párbeszéd végre működik, minek ide a KIÉT? Kollégáink a régi KIÉT-megállapodásokkal általában igencsak elégedetlenek voltak. Mi hát a különbség 1996 és 2000 között? Van különbség, méghozzá lényeges. Akkor a zuhanórepüléssel csökkenő gazdasági teljesítmény következményei elől próbáltunk meg elmenekülni a megállapodásokkal – változó sikerrel. Fékezni akartuk az elkerülhetetlen reálkereset-csökkenést, menteni akartuk a munkahelyeket, abban bízva, hogy jön mégegyszer olyan idő, amikor az alkalmazotti réteg által kiböjtölt gazdasági felemelkedésnek lesz végre oszthatóeredménye. Ez az idő most végre elérkezett, és joggal mondja minden iskolában, óvodában, kollégiumban vagy nevelőotthonban dolgozó kollégánk, legyen akár pedagógus vagy a munka más, de ugyanúgy nélkülözhetetlen részét végző munkatársunk, hogy tessék végre visszaadni azt, amit a gazdasági kényszer elvett az ágazattól és annak munkavállalóitól. A visszaadás üteméről, módjáról pedig az uniós elveknek megfelelően le kell folytatni az előzetes és megállapodásra vezető egyeztetéseket. Ez a társadalom egészének elemi érdeke, de megítélésünk szerint a kormány érdeke is. Nem az egyeztető rendszer nevén múlik, hanem a politikai szándékon, akar-e a kormány valódi és tartalmas párbeszédet folytatni a hátralévő két évben, vagy csak az uniós tárgyalások kényelmetlen kérdései alól akar kitérni, mind a KIÉT összehívásával, mind az újrainduló SZEF és kormány közötti tárgyalásokon?

Miközben ezek a jogos aggodalmak megfogalmazódnak a tárgyalásban partnerként részt vevő választott vezetőben, de a tagságban is, nem tehetünk egyebet, mint folytatjuk a tárgyalást, hiszen mindeddig azt követeltük, hogy legyen végre tárgyalási színtér. Azt viszont nagyon meg kell fontolni, hogy milyen eredmény esetén lehet megállapodást kötni. Itt kulcsfontosságú, hogy a kormány milyen módon fogja megteremteni a közszféra érdekegyeztetési rendszerének új formáját, teremt-e valódi politikai alapot arra, hogy ígéreteit be is váltja. Ennek egyik próbaköve a 2000. évi keresetek megállapításakor tett politikai ígéret a reálkeresetek alakulásáról. Mára tény, hogy az infláció a tervezett mértéket már több, mint egyharmadával haladja meg, miközben a kormány eddig csak két ágazatban és a nyugdíjasok esetében szánta el magát korrekciókra. Az infláció közelít a 10 százalékhoz. Az adótáblák hatása elismerten csökkenti a reálkeresetet. Ezért javasolunk most 5 százalékos táblaemelést 2000. januártól visszamenőleg. Ez a lépés biztosítaná, hogy a korrekció beépüljön az éves bérbázisba. Itt a cselekvés ideje, és úgy érezzük, itt a lehetőség arra, hogy az új tárgyalási helyzet igazi tartalommal teljen meg. Van tehát értelme tárgyalni, hiszen a jövő évi költségvetési tervben megoldatlan a mi területünk nem pedagógus közalkalmazottainak keresetnövelése, a minimálbér emelése pedig - amelyet igen fontosnak tartunk – elviselhetetlen feszültséget hoz létre minden alkalmazotti területen. Ezért tettünk javaslatot a KIÉT-en a nem pedagógus kollégák bérszorzójának jelentős emelésére. A kormány álláspontja az október 13-ai folytatáson derül ki. Várjuk ugyanakkor a kormány elképzelését a közszféra érdekegyeztetésének új rendszeréről. Mi készek vagyunk a tapasztalatok alapján a KIÉT reformjára, vagy a közszféra igényeinek megfelelő új fórum létrehozására. Nem érthetünk egyet azonban a KIÉT megszűntetésével úgy, hogy a szükséges új fórum nem jön létre vele párhuzamosan.

Borbáth Gábor

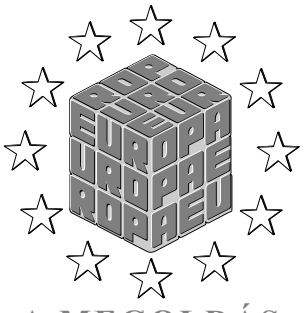

A MEGOLDÁS

A TARTALOMBÓL:

- **IRÁNY AZ EURÓPAI UNIÓ: A SZOCIÁLIS DIMENZIÓ**
- **A KÖZOKTATÁS FELZÁRKÓZTATÁSA: PSZ-FÓRUMOK ORSZÁGSZERTE**
- **A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI**
- **A JOG ASZTALÁRÓL: AZ ÉTKEZTETÉS, A MUNKAVÉDELEM**
- **TAGOZATRÓL TAGOZATRA**
- **TAPASZTALATCSERE: A NYUGDÍJAS PEDAGÓGUSOK KLUBÉLETE**

Nyolc évtized ormán

Bensőséges ünnepség színhelye volt székházunk nagyterme szeptember 21-én: a Pest Megyei Alapszervezeti Szövetség titkári ülésén köszöntötték *Pethő Gézát*, a központ nyugalmazott osztályvezetőjét, évek óta a PSZ megyei szervezete jogsegélyszolgálatának gondozóját – születésének 80. évfordulója alkalmából. Az országos vezetőség képviseletében *Árok Antal* szervezetpolitikai titkár tömör szavakkal vázolta szakszervezetünk „nagy öregjének" pályafutását – és hálás köszönettel átnyújtotta neki Millenniumi Emlékérmünket. A szövetség pedig ajándékokkal fejezte ki megbecsülését és elismerését.

Álljon itt „indoklásul" néhány adat kedves kollégánk életrajzából! Megszerezvén Pápán, 1940-ben a tanítói oklevelet, itt kezdett tanítani, majd az erdélyi Korond-Pálpatakon lett igazgatótanító. Pedagógiai munkásságát a katonai behívó szakította meg. A háború befejeztével a nógrádi Ecsegen választották meg igazgatónak. Itt kezdődött szakszervezeti munkája is: előbb körzeti titkár, később a megyei bizottság bérfelelőse; 1955-től már a központ bér- és munkaügyi osztályán dolgozik, évek jártával osztályvezetőként, egészen 1983 végén történt nyugdíjba vonulásáig. Amint a bevezetőből látni, nem mondott búcsút élethivatásának: 1994 kezdetétől ismét a régi épületben, a Pest megyeieknek jogi szakértőjeként folytatja kitűnő munkáját mindmáig.

Akik ismerik Pethő Gézát, azokban folyvást ott világít nyugodt hanghordozása, lehervadhatatlan bölcs mosolya, munkaterületén naprakész felkészültsége és fáradhatatlan cselekvőkészsége.

Szívből kívánjuk, hogy még sokáig éljen családja, munkatársai, a pedagógustársadalom örömére, dacolva a betegséggel és a múló idő terheivel.

Érdem és tisztelet

Sokan ismerik *Szabó Gézát,* nemcsak szűkebb pátriájában, Pápán, hanem országszerte. Oktató-nevelő munkájával karöltve több mint fél évszázada tevékenykedik a szakszervezeti mozgalomban. Néhány esztendőn át a városi és járási bizottság titkára, a megyei bizottság köznevelési felelőse, majd hosszú esztendők múltával a nyugdíjastagozat vezetője, az Országos Nyugdíjasválasztmány Intézőbizottságának tagja, több kongresszus küldötte. Valamennyi posztján példamutató odaadással, segítőkészséggel, szóval és tettel szolgálta kollégái érdekképviseletét. Minap – megromlott egészségi állapota miatt – fájó szívvel megvált tisztségeitől.

A Veszprém megyei bizottság pápai kihelyezett ülésén, október 5-én *dr. Perlaki Mária* megyei titkár tisztelettel és szeretettel méltatta elévülhetetlen érdemeit, majd *Árok Antal* szervezetpolitikai titkár – meleg szavak kíséretében – az egész tagság megbecsülésének jeléül átnyújtotta az ünnepeltnek a szakszervezet alapította Millenniumi Emlékérmet.

Könyörgünk, hogy életereje, a szeretet hatalma és a sors kegyessége tartsa körünkben.

Koszorú…

A Trencsénben született *Frecskay Olivérné* (Répászky Gabriella) november 19-én lenne százesztendős, ám a kifürkészhetetlen sors úgy hozta, hogy kilenc éve elhunyt. Diplomáját megszerezve 1919-től nyugdíjba vonulásáig, 1961-ig a fővárosban dolgozott haladó szellemű tanítóként. Szakszervezetünk lelkes alapító tagjai közé tartozott, és haláláig részt vett a nyugdíjastagozati munkában.

Legyen e néhány emlékező szó friss virágkoszorú sírjára!

Jó lehetőség a német nyelv tanulására

Az M1 közszolgálati csatornán október 18-tól újra leadják az Einblicke c. középfokú német nyelvtanfolyamot. Az adás minden szerdán 16-16.30 óra között, majd az ismétlés az M2 csatornán vasárnaponként reggel 7 órakor lesz. A Goethe-Institut és az Inter Nationes által készített népszerű sorozat megvásárolható a *1061 Budapest, Andrássy út 24.* cím alatt (fax: 06-1-374-4080, e-mail: einblicke@goethe.hu). Az összes részt tartalmazó 3 videokazetta ára 5.000 Ft. A szövegkönyvet ingyen, a munkafüzeteket a hangkazettákkal együtt 3.000 forintért kínálják.

Keresem megvételre Harsányi Zsolt nem életrajzi regényét. Név és cím a szerkesztőségben. **(x)**

In memoriam GANCZLER GÉZA

Életének 90. esztendejét betöltve elhunyt *Ganczler Géza*. A pedagóguspálya egy különleges, emberpróbáló posztján állt helyt diplomájának megszerzésétől, 1930-tól nyugdíjba vonulásáig: az Újfehértóhoz (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) tartozó Vadastanyán, szűkebb lakóhelyén volt tanító.

Hadd idézzük jellemzésül Nagy Sándor polgármester szavait, aki a temetésen mondott búcsúbeszédet a családtagok, barátok, a városi, megyei tisztségviselők és a hálás tanítványok sokasága nevében: „A tanyasi tanítóskodás, ahol pályáját befutotta, maga volt a küldetés. Küldetés, amelyre a két világháború között szólította a gondolat, hogy a tudás megszerzése végett, nem a tanyasi embert kell beköltöztetni a faluba, hanem épp fordítva." Ganczler Géza, feleségével, néhai Nagy Anna tanítónővel együtt vállalta e küldetést. Mégpedig országraszóló odaadással. Méltán kapták meg 1973-ban a megosztott Állami Díjat.

Kollégánk tevékenyen kivette részét az újjáalakult szakszervezeti mozgalmunk munkájából is, mindent megtéve, hogy az oktatásügyi dolgozókat és a tanyasi lakosságot segítse.

Szép megtiszteltetésként elhunyta előtt, 90. születésnapja alkalmából megkapta az Újfehértó Város Díszpolgára címet.

Mindannyiunk áldásával nyugodjék békében!

Tanárcsereprogram

A Fulbright Bizottság tanárcsere-pályázatot hirdet a szaktantárgyukat angol nyelven oktatni tudó középiskolai tanárok számára a 2001-2002-es tanévre.

A programban részt vevő tanár egy tanévet taníthat az Egyesült Államokban, míg az amerikai cserepartner Magyarországon tanít egy tanévet a kiutazó magyar tanár intézményében.

A pályázás feltételei: 1. magyar állampolgárság; 2. középiskolai tanári diploma, hároméves oktatási gyakorlat; 3. magas szintű angol nyelvtudás; 4. a munkáltató középiskola igazgatójának írásbeli hozzájárulása; 5. az amerikai cserepartner foglalkoztatása a pályázó középiskolájában a tanév folyamán; 6. lakásmegoldás biztosítása az amerikai cserepartner (és családja) számára; 7. jogosultság J-1 vízumra.

Pályázati űrlapok a Fulbright Bizottságtól igényelhetők. A pályázatokat egy eredeti és két másolati példányban, angol nyelven kell a Fulbright Bizottsághoz benyújtani. *Benyújtási határidő: 2000. október 25.*

További információ: *FULBRIGHT BIZOTTSÁG, 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 19-21. Professzorok Háza, I/107. Tel.: 462-8040, fax: 252-0266. E-mail: info@fulbright.huninet.hu; http://www.fulbright.hu.*

PEDAGÓGUSOK LAPJA
A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Felelős szerkesztő:
Árok Antal
Olvasószerkesztő:
dr. Fényi András
Technikai szerkesztő:
Márfiné Béczi Erika

Szerkesztőség:
1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464
Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.
Kiadja:
a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10.
Központi telefon: 322-8452-től 56-ig
Internet: www.pedagogusok.hu
E-mail: pedagogusok@psz.datanet.hu

Felelős kiadó:
Borbáth Gábor főtitkár

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete
Évi előfizetési díj: 3.000,- Ft
Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

1. A PSZ Országos Vezetőségének 2000. szeptember 18-i ülésén központi kérdésként szerepelt a kormány 2001-2002. évi költségvetési törvényjavaslata, a felzárkóztatás ügye s a közoktatás pozícióinak javítása. Az ülésen részt vett *Pokorni Zoltán* oktatási miniszter és *dr. Stark Antal* helyettes államtitkár is.

A miniszter részletes tájékoztatást adott a költségvetési törvényjavaslatról, különösen annak oktatási ágazatot érintő részeiről. Ennek során hangsúlyozta azoknak a PSZ-kezdeményezéseknek, közös, többfordulós tárgyalásoknak a jelentőségét, amelyek a közoktatás felzárkóztatása ügyében történtek. Őszintén szólt a pénzügyi tárcával folytatott egyeztetés nehéz csatáiról, a kényszerű kompromisszumokról. Úgy vélekedett, hogy 2001-2002-ben jelentős előrelépések történnek ugyan a pedagógusok bérének felzárkóztatásában, ám gyökeres fordulat még nem következik be.

Az OM előzetes adatai szerint a pedagógusok havi átlagjövedelme 2001. január 1-től 91.200, 2001. szeptember 1-től 109.500, 2002 januárjától 118.000 Ft-ra emelkedik; 2001. évben az átlagkereset a közalkalmazotti illetménytábla januári 8,75%-os emelkedése és szeptember 1-jei 20%-os emelés folytán egész évre vetítve mintegy 16%-os átlagkereset-növekedést eredményez. Mindez a nemzetgazdasági átlag fölé emeli a pedagógusbéreket. A miniszter hangsúlyozta, hogy egyértelmű törekvése az önálló pedagógus-bérrendszer kialakítása, amit a főiskolai, egyetemi oktatók esetében 2001-től már sikerül megvalósítani.

Kérdésekre, véleményekre reagálva a miniszter elmondta, hogy a kormány a 2000. évi magasabb infláció miatt szükséges keresetnövelő korrekciót a közszféra ágazatait külön-külön kezelve elvégzi. Ennek időpontjáról, mértékéről és módjáról azonban csak később születik döntés. Részletesen kitért a pedagógusok kötelező óraszámának kérdésére is. Hangsúlyozta, hogy a PM-mel történt hosszadalmas egyeztető tárgyalásokon sikerült elfogadtatni, hogy a tanítók 5%-os, a tanárok 10%-os kötelező óraszámának emelése – a PSZ követelésének megfelelően – nem szakóra-növekedést, hanem egyéb pedagógusi feladatok elvégzését jelenti. Sikerült azt is elérni, hogy az 1996/97. évi kötelező óraszámemelésért kapott bérkompenzáció ne szűnjön meg.

Az OV ezt követően élénk vita után a 2001-2002. évi költségvetési törvény közoktatást érintő javaslataira vonatkozó állásfoglalást fogadott el, amelyet a túloldalon közlünk. E témával foglalkozik egyébként *Varga László* érdekvédelmi titkár lapunk 8. oldalán közölt írása. A közoktatás elismertetéséért és felzárkóztatásáért címmel, a hátsó borítón közölt összeállításunkban áttekintjük a 2001 és 2002-ben bekövetkező változásokat.

2. A SZEF és a kormány tárgyalócsoportjának **konzultációja** többhónapos szünet után, szeptember 14-én folytatódott. A kormányt *Stumpf István* kancelláriaminiszter, *Fónagy János* és *Őry Csaba,* a MEH, *Varga Mihály,* a PM politikai államtitkára, valamint *Herczog László,* a GM helyettes államtitkára képviselte. A SZEF tárgyalócsoportjában *Szabó Endre* elnök, *Borbáth Gábor, Michalkó Péter* és *Smrcz Ervin* alelnökök, valamint *Fehér József* ügyvivő vettek részt.

A találkozón a SZEF nehezményezte, hogy júniusi kezdeményezésükre több, mint kéthónapos késéssel érkezett reagálás. A középtávú megállapodásra irányuló eddigi munka nem hozott értékelhető eredményt, s a magasabb infláció miatt szükséges bérkorrekcióra nincs megnyugtató kormányzati válasz. A 2001-2002. évi költségvetési javaslattal kapcsolatban megállapítást nyert, hogy az ágazati tárgyalások bizonyos eredményeket hoztak ugyan, de ezek csak első lépésként értékelhetők. Komoly gondot okoz, ha a minimálbér 40 ezer forintra való emelkedésével nem történik igazítás a közalkalmazotti illetménytáblán. Feszültség forrása az is, hogy a közművelődési-közgyűjteményi, egészségügyi-szociális területek bérei egyre jobban elmaradnak a pedagógusbérektől.

A 2000. év bérhelyzetével kapcsolatban a kormányzati oldal kifejtette, hogy a bérekre és azok esetleges korrekciójára vonatkozóan a SZEF nem írta alá a megállapodást, pedig az erre vonatkozó kormányzati javaslat megvolt. Ennek ellenére a kormány tartja magát ahhoz a kötelezettségéhez, hogy folyamatosan figyelemmel kíséri a bérhelyzet alakulását, s szükség esetén kész a korrekcióra. Ennek bizonyítékaként hozták fel az egészségügy területén és a szociális szférában elhatározott intézkedéseket. További ilyen lépésekre akkor kerülhet sor, ha azt az éves adatok birtokában a helyzet alakulása indokolttá teszi.

A SZEF tárgyalócsoportja határozottan elutasította a döntés év végére történő elnapolását (a kormányzati oldal továbbítani fogja ezt a kormánynak, valamint azt a szakszervezeti álláspontot is, hogy a vizsgálat alágazati mélységben történjék). Ehhez kapcsoltan ismételten hangsúlyozták a jelenlegi statisztikai adatszolgáltatás használhatatlanságát, amivel a kormányzati oldal is egyetértett, és közölte, hogy dolgoznak egy új rendszer kidolgozásán.

A kormányzati oldal megerősítette változatlan elkötelezettségét a középtávú megállapodás előkészítésére, és azt javasolta, hogy az előkészítő bizottságok október közepére fogalmazzák meg a megállapodás szövegét, s a plenáris ülés azt még októberben vitassa meg. Javaslatot tettek arra is, hogy alakuljon meg egy munkacsoport kormányzati és szakszervezeti szakértők részvételével a finanszírozási és bérrendszer átfogó átalakításának kidolgozására. Közölték, hogy folyik az előkészítése egy olyan javaslatnak is, amely a közszféra érdekegyeztetési intézményével kapcsolatos szakszervezeti kifogások orvoslását jelentheti.

3. A Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsa (KIÉT) majd kétéves szünet után, október 3-án újra ülésezett. Mindehhez a SZEF többszöri kezdeményezésére és az Európai Unió ösztökélésére egyaránt szükség volt. [Nem véletlen, hogy a KIÉT összehívása előtt az EU-tagországok budapesti nagykövetségeinek szociális attasei találkoztak a szakszervezeti konföderációk képviselőivel, s közösen elégedetlenségüket fejezték ki a magyarországi érdekegyeztetéssel kapcsolatban. Korábban pedig az EU Gazdasági és Szociális Bizottsága fogalmazta meg elmarasztalását. (Lásd lapunk előző számának EU-tanulmányát.)] Köszönetre nem adott okot a kényszerű tanácskozás. A kormány eredeti szándéka szerint az ülést azért hívták össze, hogy kimondják a KIÉT megszűnését. Az ülésen egyébként tájékozódó jellegű konzultáció folyt a közszférát érintő költségvetési kérdésekben, érdemi eredmény nélkül. Mindez a hiányos előkészítésnek is jele.

A KIÉT ülésén a PSZ és a SZEF egyaránt kezdeményezte a közalkalmazotti illetménytáblának a 40 ezer forintra emelkedő minimálbérrel arányos kiigazítását. *Varga Mihály,* a PM államtitkára ezt megfelelő források hiányára hivatkozva elutasította. A jövő évi bérekről szólva a munkavállalói és az önkormányzati oldal egyaránt bírálta, hogy a kormány a 2001. évre a minden közalkalmazottra vonatkozó 8,75% bértábla-emelésből csak 6,6 százalékot finanszíroz központi forrásból. Ez sok helyen két százalék körüli létszámcsökkenéshez vezethet, amit nem old meg az úgynevezett „természetes fogyás". A szakszervezeti oldal egységes felfogású közszolgálati bérrendszer mellett foglalt állást, mert a többség véleménye szerint az ún. fókuszálás és az ennek nyomán kialakuló jövedelemkülönbségek feszültségeket teremtenek a közszférában, sőt egyes ágazatokon belül is. (Kimondva, kimondatlanul más közalkalmazotti rétegek képviselői aránytalanul magasnak tartják a pedagógusok 1,19-es, majd 2001. szeptembertől 1,43-as szakmai szorzóját, hiszen más területek szakmai szorzója csak 1,20-ra, illetve 1,26-ra emelkedik 2001-ben!)

A kormány elő kívánta terjeszteni – mint mondtuk – a KIÉT megszüntetésére vonatkozó javaslatát is, amelyet azonban a szakszervezetek, a KIÉT alapszabályára hivatkozva elutasítottak. *Szabó Endre*, a SZEF elnöke a munkavállalói oldal képviseletében felszólította a kormányt, hogy álljon el a szociális párbeszéd makroszintű fórumának megszüntetésétől, illetve csak az érdekképviseletek egyetértésével alakítsa át a költségvetési szféra legfelső szintű érdekegyeztetését. Végül abban állapodtak meg, hogy erről a kérdésről október 13-án fognak tárgyalni. Fontosnak tartjuk, hogy a közszféra legfel-

sőbb szintje ne maradjon érdekegyeztetés nélkül.

4. A PSZ Titkársága a korábbi gyakorlatot folytatva találkozik a két legnagyobb parlamenti párt országgyűlési képviselőivel, oktatási csoportjával.

Szeptember 27-én az MSZP képviselőivel folytatott megbeszélésen áttekintették a költségvetési törvény közoktatást érintő területeit, az oktatásfinanszírozás problémáit, a bérrendszer szükséges korrekcióját, valamint a nevelési-oktatási intézmények működésének nehézségeit. A Fidesz oktatási csoportjával való véleménycserére remélhetően október második felében kerül sor. Ezen szeretnénk meggyőzni őket a PSZ álláspontjáról.

5. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a **Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete** (FDSZ) **együttműködési megállapodást köt**, amelyet *Borbáth Gábor*, a PSZ főtitkára és *dr. Kis Papp László,* az FDSZ elnöke október 10-én, közös sajtótájékoztatón jelentett be. A felek abból indultak ki, hogy a PSZ és az FDSZ tevékenysége ugyanazokon az értékeken alapul, s a két ágazati szakszervezet eddig is bizonyosságát adta annak, hogy képesek az oktatás egésze érdekében együttműködni. Munkájuk összehangolásában fontosnak tartják a rendszeres konzultációt és a közösen kialakított álláspontok együttes képviseletét, különösen a közalkalmazotti munkaügyi jogalkotásban, az előmeneteli és illetményrendszer ágazati értelmezésében, az érdekegyeztetés hatékonyabbá tételében, az oktatás stratégiai kérdéseiben. Akcióikat összehangolják, és egyeztetik a nyomásgyakorlás lehetséges formáira vonatkozó álláspontjukat. Nemzetközi téren (Oktatási Internacionálé, Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség, EU-dimenzió) végzett tevékenységüket is egyeztetik.

Az együttműködés konkrét megnyilvánulásairól lapunkban folyamatosan tájékoztatást adunk.

ÁLLÁSFOGLALÁS
a 2001-2002. évi költségvetési törvény közoktatást érintő javaslatairól

A Pedagógusok Szakszervezete 1999. szeptember 13-án kezdeményezte a pedagógusok, a közoktatásban dolgozók középtávú bérfelzárkóztatási programját. Erről a többi érintett szakszervezettel közösen folyamatos tárgyalásokat folytatott az Oktatási Minisztérium vezetésével.

Feltétlenül szükséges és jelentős lépésnek tartja a bérek felzárkóztatására vonatkozó eddigi javaslatait.

A tárgyalások során képviselt alapvető elveiből a szakszervezet érvényesíteni tudta, hogy

- a béremelés nem köthető össze elbocsátást jelentő kötelezőóraszám-emeléssel;
- a béremelésnek minden keresetelemre ki kell terjednie;
- nem veszthető el 2001-től az 1996. évi kötelezőóraszám-emelés kompenzációs béreleme;
- a szükséges fedezetet kötelező létszámcsökkentés nélkül kell biztosítani.

Miközben támogatjuk a minimálbér jelentős emelését, feltétlenül szükségesnek tartjuk a nem pedagógus közoktatási alkalmazottak bérszorzójának jelentős korrekcióját.

Ugyanakkor a PSZ aggodalommal figyeli az infláció alakulását. Elengedhetetlennek tartja, hogy a közszféra – benne a közoktatás dolgozói – béreinek alakulásakor a kormány az ez évre ígért reálkereseti mértékeket garantálja. A szükséges kiegészítésnek be kell épülnie a bérbázisba. A kétéves költségvetés tervezése során az infláció, valamint a keresetek folyamatos figyelését, és ez alapján a szükséges korrekciónak a törvényi garanciáját kéri.

Budapest, 2000. szeptember 18.

Pedagógusok Szakszervezete
Országos Vezetősége

A közalkalmazotti illetményrendszerben alkalmazott szakmai szorzók 2001. szeptember 1-től

(A kormány által javasolt költségvetési törvénytervezetben.)

Sorszám	Feladat megjelölése	Szakmai szorzó
1.	Óvodákban, iskolákban, kollégiumokban, a gyermekekkel, tanulókkal való közvetlen foglalkozás, kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások, kollégiumi foglalkozások megtartása, gyermek- és ifjúságvédelemmel, szabadidő-szervezéssel összefüggő tevékenység ellátása, pedagógiai szakszolgálat intézményeiben a gyermekek, tanulók vizsgálata, egyéni vagy csoportos foglalkoztatása; illetve a pedagógiai-szakmai szolgáltatások ellátása.	1,43
2.	Közoktatási intézményekben minden, nem pedagógus-munkakörbe tartozó tevékenység ellátása.	1,05
3.	Felsőoktatási intézményekben minden, nem oktatói és nem kutatói munkakörbe tartozó tevékenység ellátása. (Az oktatók, kutatók garantált illetményét külön bértábla szabályozza.)	1,05
4.	Humán egészségügyi szolgáltatás keretében a betegek vizsgálatával, gyógyításával, ápolásával, gondozásával, utókezelésével kapcsolatos egészségügyi tevékenységeknek az adott munkakörre jogszabályban előírt szakképzettséggel, szakképesítéssel történő közvetlen ellátása, valamint a közúti és légi betegszállítás közvetlen ellátása.	1,20
5.	Szociális, család-, gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatás keretében az ellátottak ápolását, foglalkoztatását, fejlesztését, ellátását, gondozását, szociális segítését, szállítását közvetlenül szolgáló tevékenységeknek az adott munkakörre jogszabályban meghatározott – felsőfokú végzettséget és szakképzettséget nem tanúsító – szakképesítéssel történő ellátása.	1,20
6.	Szociális, család-, gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatás keretében az ellátottak gyógyítását, ápolását, foglalkoztatását, fejlesztését, ellátását, gondozását, szociális segítését közvetlenül szolgáló tevékenységeknek az adott munkakörre jogszabályban meghatározott, felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel történő ellátása.	1,26
7.	Levéltári, múzeumi, könyvtári, közművelődési, műemlékvédelmi szolgáltatás keretében a kulturális javak létrehozását, közvetítését, védelmét, bemutatását, valamint nyilvántartását közvetlenül szolgáló tevékenységeknek az adott munkakörre jogszabályban előírt szakképzettséggel, szakképesítéssel történő ellátása.	1,20
8.	Művészeti tevékenységeknek az adott munkakörre jogszabályban előírt szakképzettséggel, szakképesítéssel történő közvetlen ellátása.	1,05

IRÁNY AZ EURÓPAI UNIÓ
Az európai integráció szociális dimenziója

„Nem szabad, hogy a polgári és a politikai jogok, valamint a szociális és gazdasági jogok két különböző csoportot alkossanak, (...) Mindezen jogok egyenlőek és oszthatatlanok. Nem lehet különbséget tenni közöttük. Mihelyst eltöröljük az egyiket, az összes többit is megszüntetjük. A demokrácia nem viseli el a részlegességet."

(Polys Modino, az Európai Tanács volt főtitkárhelyettese, 1966)

"A tanulmány megjelentetése a Külügyminisztérium támogatásával történt."

PSZ ▶ A MEGOLDÁS

Érdekképviselet és érdekegyeztetés az EU-ban*

Az érdekegyeztetés – az eurozsargon szerint „szociális dialógus", azaz a szociális dimenziót alakító párbeszéd – a világgazdaság folyamatai, illetve az unió belső logikája miatt továbbra is elsődlegesen tagállami keretek között zajlik. Bár az alapító Római Szerződések (1957) már megteremtették a fórumot a szociális partnerek számára (Gazdasági és Szociális Bizottság), ez hosszú ideig nem bizonyult hatékony intézménynek. A nyolcvanas évektől azonban megkezdődött egy meglehetősen szövevényes rendszer kialakulása, melyben a munkahelyektől kezdve, a szektorális fórumokon keresztül a korporatív csúcsintézményekig (ETUC, UNICE, CEEP stb.)[1] bizonyos területeken EU-szabályozással, a tagállami érdekegyeztetési fórumokkal párhuzamosan, illetve azokkal együttműködve próbálják szervezetten megteremteni a partnerek közötti dialógust.

A következőkben azt a folyamatot vázoljuk, melynek során megkezdődött a szociális dialógus kiépítése az Európai Unióban. Nem szabad azonban elfeledkeznünk arról, hogy továbbra is megmarad a tagállami érdekegyeztetési rendszerek fontossága és szerepe, és ezek mellett mintegy kiegészítésképpen működnek az EU fórumai.

A szociális ügyek európai szintre emelkedése

A szociálpolitika, a foglalkoztatáspolitika és az érdekegyeztetés egymástól nehezen elválasztható, egymáshoz ezer szállal kötődő fogalmak. Az 1970-es évek közepéig a második világháborút követő világgazdasági boom, valamint a korszakot jellemző gazdaságfilozófia és gazdaságpolitika, a keynesianizmus következtében ezen politikaterületek nem jelentettek komoly problémát (konfliktusforrást). Nyugat-Európában kiegyensúlyozott volt a gazdasági növekedés, teljesnek volt tekinthető a foglalkoztatás, a jóléti állam – természetesen országonként különböző mértékben – kiépült. A szakszervezetek és a munkaadói szervezetek, munkavállalók és munkaadók kapcsolata nem volt felhőtlen ugyan, de – főleg a mai viszonyokkal összehasonlítva – legalább kiegyenlítettnek nevezhető. Az EU-ban a szakszervezetek ereje, szervezettsége magas volt – különösen Japánnal és az Egyesült Államokkal való összehasonlításban –, és a hetvenes évek közepéig növekedő tendenciát mutatott.

A munkaügyi kapcsolatok – akár a plurális, akár a neokorporatív modellt[2] követő rendszer valósult meg – Nyugat-Európa államaiban stabilizálódtak.

Az Európai Közösség (EK)[3] ilyen gazdasági körülmények között kezdte meg működését. Mivel az integráció elsődleges célja a gazdasági integráció volt (ez is egyes ágazatokban indult el – nehézipar, mezőgazdaság stb.), a szociális kérdések és az érdekegyeztetés eb-ben az időszakban nem került közösségi szabályozás alá. Az alapító Római Szerződések a közös piac – vagyis az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a munkaerő szabad mozgása – megteremtését célozták, anélkül, hogy ennek szociális vonzatait közösségi kompetenciába sorolták volna. A partnereket csupán a Gazdasági és Szociális Bizottságban ültették közös asztalhoz, és – csekély mértékű anyagi támogatással – létrehozták az Európai Szociális Alapot, mely a Közösségek igen korlátozott szociálpolitikáját volt hivatott támogatni.

A szociális párbeszéd négy alapmodelljének kronologikus kialakulása és egymásra épülése az EU-ban

(Lásd a 7. oldal szövegét.)

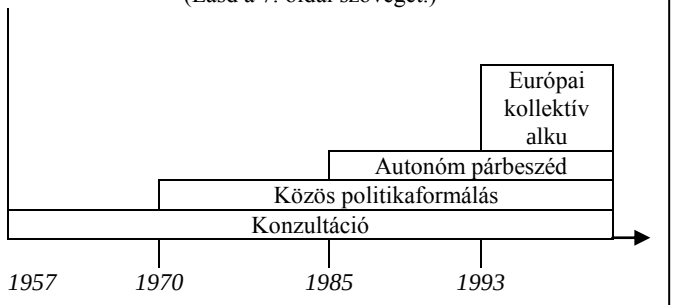

A hetvenes években azonban alapvetően megváltozott az a világgazdasági környezet, amely addig igen kedvező körülményeket teremtett az európai egységfolyamatnak. A Bretton Woods-i pénzrendszer összeomlása és az olajválságok, recesszió, stagnáló vagy csökkenő GDP, infláció, illetve stagfláció olyan látványos gazdasági visszaesést jelzett, mely több közgazdász véleménye szerint kisebb-nagyobb megszakításokkal azóta is tart, s a világgazdaság strukturális válságát mutatja. Ennek következtében növekedésnek indult a munkanélküliség, s mivel az államok újraosztható bevételei csökkentek, Nyugat-Európa a jóléti állam modelljének felülvizsgálatára kényszerült. A keynesi gazdaságpolitikát felváltotta a monetarizmus, mely hitt az automatikus egyensúly-mechanizmus működésében, s ebből következőleg abban, hogy az állami beavatkozás helyett a piac hosszú távon megoldja a szociális problémákat is. Ezzel párhuzamosan zajlott le a tudományos-technikai forradalomnak nevezett műszaki-technológiai váltás, mely alapjaiban alakította át a tradicionális foglalkoztatási struktúrákat: egyre többen kényszerültek rugalmas, illetve részmunkaidőben dolgozni, egyre kevésbé volt szükség a képzetlen vagy a technikai fejlődéssel lépést tartani nem tudó munkavállalókra, és erősen megnövekedett az önálló tevékenységet folytatók aránya is. A munkaügyi kapcsolatokra ez a váltás igen nagy hatással volt –

---

[1] ETUC – Európai Szakszervezeti Szövetség [28 európai ország 65 szakszervezeti konföderációját (ágazati szövetségét), 59 millió európai szakszervezeti tagot képviselő szövetség, amelynek a SZEF is tagja].
UNICE – Európai Iparszövetségek és Munkáltatók Szervezetének Uniója.
CEEP – Állami Vállalatok Európai Központja (egészben vagy részben állami tulajdonban lévő, és közszolgálati feladatokat ellátó – energiaellátás, közlekedés, kommunikáció stb. – vállalatok képviselete).

[2] A plurális (angolszász) modell jellemzője az állam visszafogott beavatkozása, vagyis elsősorban a szociális partnerek (munkavállalói és munkaadói-munkáltatói szervezetek) kommunikálnak.
A neokorporatív (kontinentális) modellt az állam aktív részvétele és a szociális partnerekkel folytatott valódi tripartit érdekegyeztetés jellemzi.

[3] Az EK 1965-től, az EU 1992-től használt elnevezése az európai integrációnak.

* Az összeállításhoz felhasználtuk *Arató Krisztinának* az Acta Humana 33. számában megjelent tanulmányát.

csökkent a szakszervezetek szervezettsége, s ezzel együtt lobbyerejük is. A tradicionális, szakszervezetek számára hagyományosan jól szervezhető szektorban, a nagyiparban dolgozók aránya 20-30%-ra csökkent szerte Nyugat-Európában; a munkanélküliség növekedésével s az egyéni vállalkozók tömegeinek megjelenésével tovább csökkent a szakszervezetek által potenciálisan szervezhető munkavállalók aránya. A munkaadók ezzel szemben megerősödtek – egyrészt mivel a munkanélküliség növekedése az ő pozícióikat erősítette, másrészt pedig mivel kitörtek a nemzetállami keretek közül. A globalizáció, a transznacionális cégek megjelenése további lehetőséget adott a vállalatoknak arra, hogy termelésüket a költségcsökkentés érdekében úgy racionalizálják, hogy a munkaerő ára szempontjából olcsóbb régiókba költözzenek. Ez még inkább fokozta a munkavállalók és a szakszervezetek kiszolgáltatottságát.

Az EK-ban 1973-tól kilenc, 1986-tól tizenkét tagállamának választ kellett találnia ezekre a problémákra. Az *első szociális cselekvési program* 1974-ben született, mely célul tűzte ki az élet- és munkakörülmények javítását, a munkavállalói participáció erősítését a vállalatoknál, valamint a teljes és tökéletesebb foglalkoztatás elérését. Az igazi váltás 1985-ben következett be, amikor Jacques Delors-t választották meg az Európai Bizottság elnökévé. Delors nagyszabású reformcsomagot terjesztett a tanács elé, melynek témánk szempontjából leglényegesebb eleme az egységes piac programja, az Európa 1992.

Európai Szociális Charta: a hét alapjog

A hét alapjogot a II. rész 1., 5., 6., 12., 13., 16. és 19. cikkelye tartalmazza. Ezek a következők:

- Munkához való jog **(M)**
- Szervezkedési jog **(M)**
- Kollektív alkuhoz való jog **(M)**
- Társadalombiztosításhoz való jog
- Szociális és egészségügyi ellátáshoz való jog **(M)**
- A család joga a szociális, jogi és gazdasági védelemre **(M)**
- A bevándorló munkások és családjaik joga a szociális védelemre és segítségre

M betűvel jelöltük azokat a jogokat, amelyek teljesítését Magyarország magára nézve kötelezőnek tartja.

Delors és munkatársai úgy gondolták, hogy az Európai Közösséget csak úgy lehet kimozdítani a holtpontról, ha továbblépnek az integráció lépcsőjén egy felsőbb szintre, a közös piacra, vagyis biztosítják az áruk, a tőke, a szolgáltatások és a munkaerő szabad mozgását (a vámunió már 1968-tól megvalósult). Delors azonban pontosan látta ezen lépés szociális vonatkozásait is – nemhiába volt még francia pénzügyminisztersége előtt sokáig az egyik francia szakszervezeti szövetség (CFTC) kutatócsoportjának vezetője. A közös piac ugyanis kíméletlenül fokozza a versenyt a tagállamokon belül, amely – azon túl, hogy nyilván jótékony hatással van a termelékenységre – esetleg fájdalmasan hathat a munkavállalókra. Delors meg volt tehát győződve arról, hogy a közös piac bevezetését össze kell kötni a szociális viszonyok bizonyos harmonizációjával.

A *szociális dömping* jelensége további közgazdasági érveket szolgáltatott a „Szociális Európa" megerősítése mellett. A közös piacon ugyanis mind a tőke, mind a munkaerő az előnyösebb régiókba vándorol – a tőke oda, ahol a legolcsóbb munkaerőt találja, a munkaerő pedig oda, ahol a legmagasabbak a jövedelmi viszonyok. Amennyiben tehát nem egységesek a szociális viszonyok, a közös piac sem valósulhat meg maradéktalanul, hiszen a befektetések és a munkaerő eltérő koncentrációja torzulásokat okozhat.

A szociális dimenzió kiteljesedése

Már az Egységes Európai Okmány (1986) néhány cikkelye is tartalmaz megállapításokat a szociális viszonyokra vonatkozóan. Ezen gondolat jegyében írta alá 1989-ben a tizenegy EU-tagállam az *Európai Szociális Chartát*[1] (Nagy-Britannia ekkor még nem írta alá). A charta, bár nem kötelező érvényű, mégis olyan jelentős dokumentum, amely kifejezi a tagállamok elkötelezettségét a szociális problémák közösségi szintű orvoslásának kísérletére. Az 1999 derekán hatályba lépő Amszterdami Szerződés pedig már expressis verbis hivatkozik a chartára.

Európai Szociális Charta: a további 12 jog

- Az igazságos munkafeltételekhez való jog **(M)**
- A biztonságos és egészséges munkafeltételekhez való jog **(M)**
- A tisztességes díjazáshoz való jog*
- A gyermekek és fiatalok védelemhez való joga
- A dolgozó nők védelemhez való joga **(M)**
- A pályaválasztáshoz szükséges tájékozódáshoz való jog **(M)**
- A szakmai képzéshez való jog
- Az egészség védelméhez való jog **(M)**
- A szociális jóléti szolgáltatásokból való részesedés joga **(M)**
- A fizikailag vagy szellemileg fogyatékos személyek joga a szakmai képzésre, a rehabilitációra és a társadalomba történő újrabeilleszkedésre
- Az anyák és a gyermekek joga szociális és gazdasági védelemre **(M)**
- Más Szerződő Fél területén történő vállalkozás joga

* *A charta II. rész 4. cikkely 1. bekezdésének az az ország felel meg, ahol a minimálbér az átlagbér 68 százalékánál nem alacsonyabb.*

Magyarország 1999-ben ratifikálta az Európai Szociális Chartát. (Az Országgyűlés ellenszavazat nélkül, 10 tartózkodással fogadta el a dokumentumot.) A döntés csúfos hiányossága, hogy nem a teljes chartát vették át. A 4., 7., 10., 12., 15., 18. és 19. cikkely nem került kihirdetésre. Nem fogadták el a többi közt a társadalombiztosításhoz való jogot, a tisztességes díjazáshoz való jogot, a szakmai képzéshez való jogot, a gyermekek és fiatalok védelemhez való jogát. A Maastrichti Szerződés (1992) *Szociálpolitikai Jegyzőkönyve* (MSZJ) – mely újra Nagy-Britannia aláírása nélkül került elfogadásra, ám később (1997-ben), a baloldal hatalomra jutását követően a britek (Tony Blair) is aláírták – újból megpróbálkozik a szociális kérdések közösségi szintre emelésével. Ismét a delors-i logikával találkozhatunk: ha az egységes piac bevezetése megkövetelte az EK fokozottabb felelősségvállalását a szociálpolitika területén, a monetáris unió bevezetése még fokozottabban igényli azt. Tanulva azonban abból, hogy a charta célkitűzéseit az Európai Tanács (ET) egyhangú döntési követelményei miatt nem lehetett keresztülvinni, az MSZJ kimondja, hogy a munkahelyi környezet, a munkafeltételek, a munkavállalók konzultációja és informálódása, a nemek közötti munkahelyi egyenlőség és a munkaerőpiacról kiszorultak kérdésében az Európai Parlamenttel való konzultáció után, minősített többséggel dönt az ET. Az MSZJ szabályozta továbbá a szociális partnerek konzultációját, illetve az Európai Bizottsággal való egyeztetést, melynek következtében úgy tekinthetjük, hogy a szociális partnerekkel folytatott párbeszéd intézményesült az EU-ban.

[1] Az Európai Szociális Charta eredeti dokumentumát 1961-ben fogadták el. Ezt követően több módosításra, illetve kiegészítésre került sor, 1989-ben az EK 11 tagállama fogadja el irányadó integrációs dokumentumként. Ma az EU valamennyi tagállama által elismert szabályzó rendszer, amelynek ratifikálását a csatlakozó államoktól is elvárják.

A szociális párbeszéd alapmodelljei

Konzultáció

Az érdekegyeztetési modellek alapformája a konzultáció, mely nemcsak a nemzeti érdekegyeztetés alapmodellje, hanem az európai szociális dimenzió alappillére is. A konzultáció a különböző bizottságok formájában jelenik meg, melyek intézményesített formát biztosítanak az európai szociális partnerek számára véleményük, érdekeik, érveik megfogalmazására az uniós szintű döntés meghozatala előtt. Ez az unió működésének legitimálása szempontjából is alapvető fontosságú, hiszen a meghozott döntések komoly hatással vannak mind a munkaadókra, mind a munkavállalókra.

A konzultáció intézménye az unió dinamikájával együtt sokat változott. Kezdetben többnyire informális, ad hoc jellegű párbeszéd zajlott, azonban a 90-es évek végére jól elkülöníthető intézménytípusok alakultak ki. Ezek közül a legnagyobb jelentőséggel a közös bizottságok bírnak, melyekben a szociális partnerek rendkívül nagy aktivitásról tesznek tanúbizonyságot.

Közös politikaformálás

A közös politikaformálás intézményének kialakítása 1970-ben a Foglalkoztatási Állandó Bizottság létrehozásával kezdődött. Ekkor került sor első alkalommal arra, hogy a szociális partnerek és az Európai Bizottság, továbbá a tanács képviselői formalizált keretek között együtt vitassanak meg problémákat, és közösen keressék ezekre a megoldásokat.

A közös politikaformálás jogi alapját a 70/532/EEC számú ET-határozat teremti meg. A határozat három fő funkciót jelöl meg: folyamatos párbeszéd, közös cselekvés és konzultáció. Az ilyen típusú együttműködés megnevezésére az angol nyelvű szakirodalom a *concertation* kifejezést használja, melynek pontos jelentéstartalmát csak körülírással lehet visszaadni: közös politikaformálás és együttes végrehajtás, euzsargon szerint „koncsertálás".

A közös politikaformálás esetén a felek egyenrangúak, azaz a szociális partnereknek – legalábbis elvileg – ugyanakkora beleszólásuk van a formálódó elképzelésekbe, mint az Európai Bizottságnak.

Autonóm párbeszéd

A szociális partnerek 1985-ben megállapodtak egy szorosabb együttműködés kiépítésében. Két munkacsoport létrehozására is sor került, az egyik a makrogazdasági kérdések tárgyalására alakult, míg a másik az új technológiák és a szociális párbeszéd kapcsolatával foglalkozott. A szociális partnerek az egyeztetés előző két szintjéhez képest arra is vállalkoztak, hogy önálló kezdeményezéseket, javaslatokat dolgoznak ki. (Lásd Delors kezdeményezéseit a 6. oldalon.)

1989-ben vetődött fel a közösségi keretmegállapodások gondolata, mely a szociális párbeszéd kiépülésének további szakaszát vetítette előre. Ekkor hoztak létre egy politikai szintű irányító csoportot, mely az autonóm párbeszéd erőteljesebb koordinálását látja el. 1989-ben ezenkívül EU szinten elfogadták az Európai Szociális Chartát, amely a korábbi dokumentumhoz képest jelentős előrelépést jelentett: elvileg lehetővé tett bizonyos mértékű szankcionálást, vagyis jogintézményt alakított ki.

Az autonóm szociális párbeszéd eredményeit formálisan a közös megállapodások sora jelzi. Napjainkig 15 közös megállapodás született, melyek leginkább két témakörrel foglalkoznak: egyrészt a foglalkoztatáspolitika és a gazdaságpolitika összefüggéseivel, másrészt a munkanélküliség elleni küzdelemmel, a képzéssel és a szakképzéssel. A közös állásfoglalások jogi értelemben nem tartalmaznak kötelezettségeket, azonban olyan közös értékeket fogalmaznak meg, amelyek tiszteletben tartása elsősorban morális kötelezettség.

Európai kollektív alku

Mint korábban említettük, a makroszintű európai szociális párbeszéd egy minőségileg új szakaszába lépett 1992-ben a Maastrichti Szerződés, illetve az ahhoz csatolt Szociálpolitikai Jegyzőkönyv és Szociálpolitikai Megállapodás elfogadásával. Ezek ugyanis megteremtették azokat a konkrét ügyrendi szabályokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a szociális partnerek közvetlenül tárgyaljanak, és európai szintű megállapodásokat hozzanak létre. Ezenkívül meghatározták a szociális partnerek azon körét, amellyel köteles az Európai Bizottság konzultálni, ezzel is elősegítve a struktúra tisztázódását.

Mindezen intézkedések eredményeképpen a bizottsági döntéshozatali eljárás kibővült, és a „szokványos" irányelvek és rendeletek mellett – ezekbe a szociális partnerek csak konzultáció útján tudnak beavatkozni –, létrejött a tárgyalásos-megállapodásos eljárás, melynek során az Európai Bizottság és az ET jogkörei is módosulnak, és előtérbe kerül az európai kollektív alku.

Szubszidiaritás az európai szociálpolitikában

Az Európai Unió egyik fontos működési elve a szubszidiaritás; ez nemcsak a szociálpolitikában jelenik meg alapelvként, hanem a közösség egyéb működési mechanizmusaiban is. Legáltalánosabb megfogalmazása szerint a konfliktusokat ott kell megoldani, ahol a legtöbb érintett van, a döntések olyan szinten szülessenek meg, ahol a leghatásosabban lehet kezelni az ügyeket.

Mindez már az Egységes Európai Okmányban megtalálható, de a szociális dimenzióban alapelvvé csak a Maastrichti Szerződés teszi. Ennek értelmében az unió csak a ráruházott tevékenységi körökben cselekszik, egyéb esetekben kizárólag akkor avatkozik be, ha a problémát nem lehet megoldani nemzeti keretek között. Az Európai Unió tehát nem kívánja centralizálni azokat a struktúrákat, amelyek mélyen a nemzetállamokban gyökereznek.

Irányelvek az Európai Üzemi Tanácsokról

A mikroszintű (munkahelyi) alkura vonatkozó, keretjellegű szabályozás, amelyet 1994-ben fogadtak el, kötelező célokat, feladatokat jelöl meg, ám az üzemi (közalkalmazotti) tanácsok kialakításának, működésének törvényi előírásait a tagállamokra bízza. Az irányelvek megalkotása a szociális dimenzió mikroszintű szabályozásának csírájaként értékelhető.

*

Az Európai Tanács 2000 tavaszán, Lisszabonban a szociális dimenziót alapvetően érintő kérdésekről is tárgyalt, és fontos stratégiai célokat határozott meg a következő évtizedre. E témakörrel sorozatunk következő részében foglalkozunk.

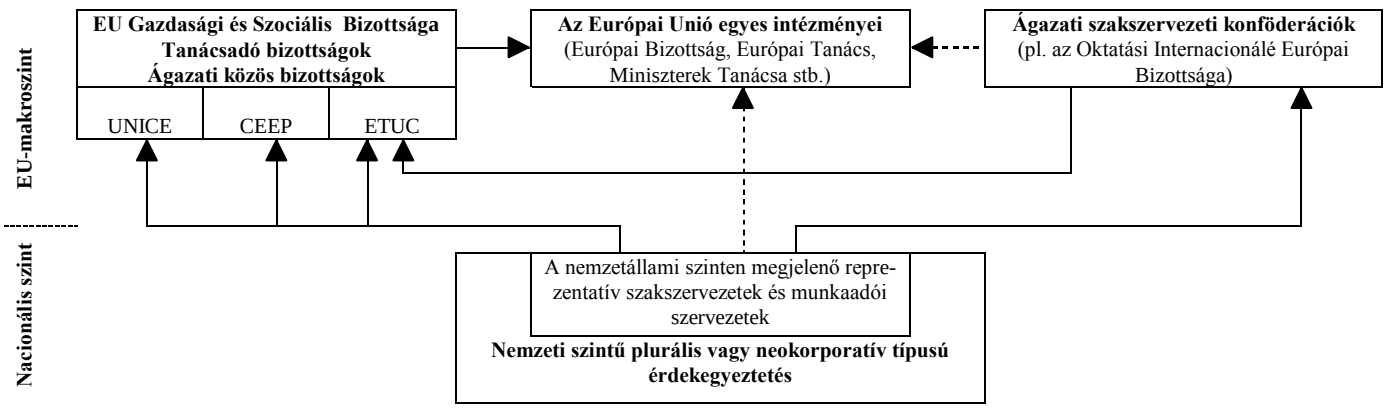

"A tanulmány megjelentetése a Külügyminisztérium támogatásával történt."

VÁRAKOZÁSOK, KÖVETELÉSEK – A PSZ-FÓRUMOKON

A Pedagógusok Szakszervezete szeptember 1-jén tette közzé felhívását, amelyben „harcra hív" az oktatás-nevelés társadalmi jelentőségének elismertetéséért. Összefogásra, közös fellépésre szólítja fel mindazokat, akik felelősséget éreznek az oktatás jelenéért, jövőjéért, és ennek érdekében cselekedni is képesek. A PSZ e célkitűzés jegyében hirdette meg fórumsorozatát, amelynek első állomása szeptember 21-én Kaposvár volt. A kör, amely végighalad az egész országon, október 19-én, Nagykanizsán zárul. Megállíthatjuk-e a közoktatásunk helyzetének, a pedagógusok, közalkalmazottak élet- és munkakörülményeinek további romlását? Megváltoztathatjuk-e a döntéseket hozó önkormányzatoknak, kormánynak, parlamentnek az oktatás társadalmi jelentőségét, stratégiai jellegét el nem ismerő szemléletét? A kormány 2001-2002. évi költségvetési javaslatának ismeretében türelmetlen várakozásokkal és bizonytalanságokkal vagyunk tele. Ez derült ki a fórumokon részt vevők többségének hozzászólásából. Összeállításunkban ezeket szeretnénk bemutatni.

A szerkesztőség

A Pedagógusok Lapja előző számának megjelenése óta a kormány benyújtotta a parlamentnek a 2001-2002. évek költségvetését. Számunkra ezzel lezárult egy közel egyéves tárgyalási folyamat. Az Oktatási Minisztériummal lezajlott egyeztetések eredményeként számos, általunk igényelt változás jelenik meg a költségvetési javaslatok között. 2001. január 1-től az általános közalkalmazotti illetménytábla értékei 8,75%-kal növekednek. A pedagógusok szakmai szorzója változatlanul 1,19 marad, a technikai és adminisztratív munkakörben dolgozóké pedig 1,05. A minimálbér 40.000,- Ft-ra emelkedik. 2001. szeptember 1-től a pedagógusok szakmai szorzója 1,43-ra nő, ezzel párhuzamosan a többi keresetelem – beleértve a kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítést is – átlagosan 20%-kal emelkedik. 2002. január 1-től az általános közalkalmazotti illetménytábla-emelés mértéke 7,75%. A minimálbér 50.000,- Ft. A szakmai szorzó pedagógusoknál 1,43, a nem pedagógusoknál 1,05.

Vajon mennyit érnek ezek a számok, amelyek a törvényjavaslatban szerepelnek? Nehéz erre a kérdésre válaszolni. Egy biztos, a 2001. évre tervezett kétlépcsős bérfejlesztés összességében kb. 15-16%-kal emeli meg a pedagóguskereseteket, és a nem pedagógus kollégák a minimálbér emelő hatása miatt kb. 12-13% keresetnövekedésre számíthatnak. Azt, hogy ezek reálértékben mit jelentenek, csak az infláció valós ismeretében lehet megítélni.

A költségvetési törvényjavaslat számos más törvény mellett módosítja a közoktatási törvényt is. Ennek következményeként a pedagógusok jelentős részének nő a kötelező órája. A tanítóké 21-ről 22-re, és az általános és középiskolai tanároké 20-ról 22-re. Ugyanakkor a jogszabály megfogalmazásánál figyelembe vették a Pedagógusok Szakszervezete javaslatát, és az óraszámnövelés nem többletszakóra-tanítással, hanem egyéb feladat beszámításával valósul meg. Változatlan értéken, határozatlan ideig járó keresetkiegészítéssé alakul át az 1996-os kötelezőóra-emelésért - 5 évre adott - kompenzáció. Az oktatási normatívák változó mértékben, de összességükben úgy nőnek, hogy a bérfejlesztéshez szükséges források eljussanak a fenntartókhoz.

A költségvetési törvényjavaslatban a Pedagógusok Szakszervezete álláspontját több kérdésben (induljon meg a bérfelzárkóztatás, a béremelés minden keresetelemre terjedjen ki, a kötelező óraszámemelés ne a szakórák növelésével, hanem más oktatási-nevelési feladatok figyelembe vételével valósuljon meg, a korábbi óraszámemelés kompenzációs összege maradjon meg) sikerült érvényesíteni.

Ennek ellenére nem lehetünk maradéktalanul elégedettek. Számos megoldandó gond és feszültség maradt bérügyekben. Mik ezek? Az egyik, és talán a legégetőbb, az ez évi kereseti viszonyok tisztázatlansága. A kormány a közoktatás számára, a közszféra egészéhez hasonlóan 2,5% reálkeresetnövekedést ígért a 2000. évben. A január 1-jén megvalósított illetménytábla-növelés azonban még a tényleges infláció mértékét (kb. 9,6%) sem éri el. Így az ígért reálbérnövekedés helyett 1-1,5%-os csökkenést szenvedtek el a közoktatás dolgozói.

Álláspontunk szerint ahhoz, hogy a kormány ígérete teljesüljön, még ebben az évben, 5%-os, visszamenőleges hatályú illetménytábla-korrekciót kell végrehajtani. Ha ez nem történik meg, a jövő évre tervezett reálbér-növekedés sem következik be. Az ez évi gazdasági folyamatok ismeretében pedig kezdeményezzük a 2001. és 2002. évre olyan korrekciós automatizmus kialakítását, amely a tervezettnél nagyobb infláció esetén is biztosítja a tervezett reálkereset-növekedést.

Elfogadhatatlanul alacsonynak tartjuk a nem pedagógus munkakörben dolgozó kollégáink tervezett bérfejlesztését. A további tárgyalások során szeretnénk ezen a területen is szakmai szorzónövekedést elérni. Erre azért is szükség van, mert a minimálbér jelentős, általunk is támogatott növelése, nagymértékben összenyomja az ezen a területen dolgozók kereseteit.

Nehezen elfogadható, hogy a képzettségtől és a munkában töltött időtől függetlenül a közalkalmazotti bértábla több mint 40 pontja azonos keresetet eredményezzen.

*

A Pedagógusok Szakszervezete az augusztusi országos vezetőségi ülésén úgy döntött, hogy a költségvetési törvény tervezetének ismeretében szeptember-október hónapban fórumokon ismertetik a titkárság tagjai a tervszámokat, és konzultálnak a további teendőkről.

Jelen cikk megírásakor a tervezett 10 fórumból már csak egy van hátra. Az eddigi kilenc találkozón (Kaposvár, Győr, Székesfehérvár, Budapest, Miskolc, Kecskemét, Debrecen, Szeged, Eger) általában nagy érdeklődés és aktivitás fogadta az előadókat – sajnos a központi régióra, a fővárosra és Pest megyére nem ez a jellemző –, akik közt a titkárság tagjai mellett az Oktatási Minisztériumot képviselők is több helyszínen megjelentek. Mindenhol feszítő gondnak tartják a 2000. évi infláció okozta reálbérveszteséget. Egyetértenek a Pedagógusok Szakszervezete bérbázisba beépülő korrekciós igényével. A hozzászólók egy része fél attól, hogy a finanszírozás jelenlegi rendszerében a fenntartó nem tudja biztosítani a bérek kifizetését, illetve ehhez újabb intézménybezárással, összevonással teremt fedezetet.

A fórumok többségén részt vettek a terület országgyűlési képviselői, illetve polgármesterei közül is néhányan. Hozzászólásaikban mindannyian hangoztatták a közoktatás fontosságát, kiemelt jellegét. A részt vevő kollégák az adott terület valós gyakorlatától függő hevességgel jelezték, hogy a mindennapokban ezt ritkán érzékelik.

A kilenc helyszín eddigi tapasztalata szerint helyes döntés volt a fórumok megszervezése. Ezeken több ezer pedagógussal, szakszervezeti taggal sikerült találkozni, szót váltani. Kollégáink elismerik a szakszervezeti mozgalom eddigi erőfeszítéseit, de általános a bizalmatlanság a kormány ígéreteivel szemben.

*

Amit eddig elértünk, nem szabad túl-, de alulértékelni sem. A kormánynak több erőfeszítést kell még tennie azért, hogy ne egy – a közvéleményt félrevezető, a médiában többször eladott, de a közoktatásban dolgozók bérhelyzetét egyáltalán nem javító – újabb bérfejlesztés, hanem egy valóságos felzárkóztatás kezdetének tanúi lehessünk.

Varga László
érdekvédelmi titkár

Ötszázan a székesfehérvári fórumon

A Pedagógusok Szakszervezete Fejér Megyei Regionális Szervezete szeptember 28-án Székesfehérvárott fórumot tartott azzal a céllal, hogy közösen gondolkodjanak az ágazat felzárkóztatásához szükséges lépésekről. A fórumon Fejér, Komárom-Esztergom, Veszprém megye oktatási dolgozói vettek részt mintegy 500-an.

A küldötteket *dr. Lőrinczy Attila,* Székesfehérvár alpolgármestere köszöntötte, mondván: sokszor halljuk, hogy „az oktatás stratégiai ágazat", ám az elméletet még mindig nem követi a gyakorlat. A pedagóguspálya az elmúlt években leértékelődött.

A PSZ főtitkára, *Borbáth Gábor* a tanácskozást indító beszédében figyelmeztetett, hogy sok fiatal elhagyja a pályát, a pedagógusok többsége pedig a megélhetés miatt kénytelen más munkát is vállalni. Ezután szólt a 2001-2002. évi költségvetési tervezetről, az oktatási kormányzat jövő évi elképzeléseiről. Kifejtette, mit akar a PSZ, mire szeretné az ország 10 helyszínén rendezett fórumaival a figyelmet felhívni.

Az OM-et *dr. Gál András Levente* közigazgatási államtitkár képviselte. Kiemelte: a PM, az OM és a miniszterelnök is stratégiai ágazatként kezeli az oktatást.

A fórumon *Szabados Tamás* (MSZP) országgyűlési képviselő rámutatott, hogy az ágazat finanszírozása továbbra is problémák sorát veti fel. Az önkormányzatok részesedése (normatívák) csak a közoktatás költségeinek 65-70%-át fedezi. A közoktatási törvény módosításával járó gondokról is beszélt, a többi közt a szabadidő-szervező alkalmazásának esetlegességéről, a 90%-os garanciaszabályról.

Gubicza Tibor (Fidesz) országgyűlési képviselő azt emelte ki, hogy a kormány megvalósítja a lehetséges finanszírozást. Most nem reálbércsökkenést, hanem emelkedést tapasztalunk majd a közalkalmazottaknál.

Három megye küldöttei közül elsőnek *Rákos Csabáné* (Székesfehérvár) szólt, aki kiemelte, hogy a közoktatásban dolgozó adminisztratív állomány bére nevetségesen alacsony.

Komárom-Esztergom megye nevében *Szabó Gáborné* a kormány ígéretét kérte számon, összevetve a kormányprogram oktatásra vonatkozó megállapításait az elhangzott tényszámokkal.

Veszprém megyéből érkező kollégánk ugyancsak kétségeit fejezte ki az ígéreteket illetően: a kormányprogramban (különösen a kampányok idején) ezek mindig csodálatosak, később süllyesztőbe kerülnek, majd ahogy közelednek az újabb választások, kicsit ismét adakoznak. A fórumon összefoglalóan a következő kérdések maradtak megválaszolatlanok:

1. a 2000. évi kompenzálás százaléka; beépítése a 2001 bázisába;
2. a technikai állomány szorzója;
3. inflációt követő béremelés;
4. egyszeri bérrendezés a közoktatásban, utána az inflációhoz kell igazodni;
5. inflációt követő dologi finanszírozás;
6. érdekegyeztetés ne csak OM-szinten.

A fórum után TV-, rádió-interjúk következtek; ezeken az államtitkár már nem vett részt.

Boldizs Kálmánné megyei titkár

Borsodi-miskolci üzenet

Az **„Oktatás méltó elismeréséért!"** gondolat jegyében szervezett *2000. október 3-án pedagógus-nagygyűlést* a Pedagógusok Szakszervezete Megyei Szövetsége és Miskolc Városi Szervezete.

A jó előkészítő munkának köszönhetően nagy volt az érdeklődés: zsúfolásig megtelt a Rónai Sándor Művelődési Központ színházterme. Intézményvezetők, alapszervezeti titkárok, KT-elnökök, tagok és érdeklődők tisztelték meg jelenlétükkel a fórumot. Örömünkre, megyénk országgyűlési képviselői közül többen elfogadták meghívásunkat, így *Gyárfás Ildikó, Vargáné Kerékgyártó Ildikó, Kovács Tibor, Tompa Sándor* (valamennyien az MSZP-től), *T. Asztalos Ildikó* (SZDSZ), *Kádas Mihály* (Fidesz), és jelen volt *Alaxainé dr. Oláh Annamária,* Miskolc város alpolgármestere is.

A megyei titkár a bevezetőjében elmondta, hogy a PSZ szeptember 21-től október 19-ig tartó fórumsorozatának – ennek egyik állomása a miskolci – *célja, nem is titkolt alapgondolata, szándéka,* hogy megértessük a közvéleménnyel, az *oktatás ügyét végre valóban társadalmi jelentőségének megfelelően, méltó módon kell(ene) elismerni,* és ennek a biztosítékát is látni szeretnénk a mindenkori költségvetésben. *Számvetést szeretnénk tenni* így a 2000. év vége felé, hogy teljesültek-e az ígért fejlesztések, teljesültek-e elvárásaink ebben az évben, mit hozhat még a hátralévő 3 hónap a kormány által korábban beígért bérkorrekcióban.

A számvetés ismeretében választ keresünk arra a nagy kérdésre is, *mit tehetünk mi magunk, saját magunkért, az iskoláért, egymásért, s az oktatásügy dolgozói, pedagógusok és nem pedagógusok akarnak-e, készek-e cselekedni mindezért,* vagy közömbösen figyelik, hogy mit tud tárgyalások révén elérni, netán kicsikarni a Pedagógusok Szakszervezete. És ha a bérkilátások mégsem úgy alakulnak, ahogy a dolgozók szerint elvárható lett volna, a jövőben is a sokszor igaztalan kritika zúdul egyoldalúan a Pedagógusok Szakszervezetére, aminek egyenes folytatása a PSZ-ből való kilépés.

Pedig az erő a tagságunk erejében van, abban, ha sokan vagyunk, és egyet akarunk egymást segítve. Erőt ad, hogy itt, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében sokan bíznak bennünk, hiszen ezt mutatja az itt tapasztalható nagy érdeklődés is. Kétségtelenül nehezíti helyzetünket, hogy rendhagyó évnek nézünk elébe, hiszen két évre szóló költségvetést akar elfogadtatni a kormány! Bizonyos információink már vannak, de úgy gondoltuk, hogy előszóban több információhoz jutunk, párbeszédet folytathatunk *Borbáth Gábor* főtitkárunkkal arról, hogy *„Mit akar a Pedagógusok Szakszervezete 2000-ben és utána?", Környei László,* az OM helyettes államtitkárával arról, hogy *„Mit tesz az ágazatunkért a dolgozóinkért az Oktatási Minisztérium?"*, és *Varga Lászlóval*, a PSZ érdekvédelmi titkárával arról, hogy *„Mit tehetünk mi, együtt, egymással, magunkért és az iskoláért, és kikre támaszkodhatunk, számíthatunk még céljaink elérésében,"* – fejezte be bevezetőjét a megyei titkár.

A vezető szónokok után az országgyűlési képviselőink és a miskolci alpolgármester asszony hozzászólásaikban a saját szemszögükből közelítették meg az oktatásügy elismertségét, támogatását, bér- és anyagi helyzetének várható alakulását, az iskolaösszevonások, az esetleges létszámleépítések, kerettantervek bevezetésének kérdését. Szépen szóltak, érzelmeket pendítettek, talán már kampányoltak is – ami nem baj, sőt természetes.

Hogy mi valósul meg végül is a fórum elején felvetett kérdésekből, az sarkítva nem derülhetett ki. Sok függ még a kétéves költségvetést alakító és elfogadó parlamenti munkától, amelynek kedvező kimenetelében megyénk képviselői – hozzászólásukhoz méltóan és értelmében – oroszlánrészt vállalhatnak, lobbyzhatnak, amire kértük is őket.

A *legégetőbb kérdésre,* hogy lesz-e a magasabb inflációt ellensúlyozó, 5%-os bértábla-korrekció január 1-jével visszamenőleg, nem kapott választ a fórum. Arra sem, hogy mit fogunk tenni, ha – úgy, mint legalább 150 éve mindig a magyar oktatás történetében – megint csak ígéretek hangzanak el.

Amúgy kulturált hangvételű, nagy érdeklődéssel kísért, pedagógusokhoz méltó fórum volt. Folytatása következik? Hogyan?

Simon Istvánné,
a Pedagógusok Szakszervezetének
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei titkára

AKTÍV NYUGDÍJASOK

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya és országos küldöttgyűlésünk nyugdíjas tagjai 2000. szeptember 15-16-án Balatonalmádiban tartották „tanévnyitó" találkozójukat. Az értekezlet első napján részt vett *Borbáth Gábor* főtitkár és *Árok Antal* szervezetpolitikai titkár is. A főtitkár aktuális ügyekről adott tájékoztatóját követően élénk eszmecsere alakult ki a nyugdíjasok érdekeinek érvényesítéséről, a tagozati munka szerepéről. Ezt követően *Tánczos Istvánné* elnök számolt be a PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának elmúlt évi tevékenységéről. Majd a tapasztalatcsere jegyében Zala megye, illetve Zalaegerszeg nyugdíjas pedagógusainak klubéletét ismerhették meg a résztvevők *Tornyos Csaba* megyei PSZ-titkár és *dr. Oroszy Zoltán* nyugdíjastagozat-vezető előadásában. Az alábbiakban a tagozatvezető előadását közöljük azzal a szándékkal, hogy jó példaként országszerte követhessék a „mintát". A találkozó másnapján *Mihalovits Ervin*, a SZEF Nyugdíjasválasztmányának, valamint a Nyugdíjasok Országos Képviseletének elnöke a közösen vállalt feladatokról beszélt, *Horváth Erzsébet* PSZ-szakértő pedig tájékoztatót adott az időszerű nyugdíjbiztosítási teendőkről.

Így élünk mi…

Zalaegerszegen élénk munka, szakszervezeti tevékenység folyik a Nyugdíjas Pedagógusok Egyesületében. Egy kutatói felmérés alapján kb. 550-600 nyugdíjas pedagógus él a városban, ebből 82-en olyanok, akik nem itt mentek nyugdíjba, de végül ide költöztek rokonsághoz, gyermekeikhez vagy más okból. Ebből a létszámból kb. 120-130-at tudunk aktivizálni, klubnapjainkon a rendszeres résztvevők száma 70-110 között mozog.

Kéthetente tartunk foglalkozást a helyi Honvéd Kaszinóban (volt helyőrségi klub), azért itt, mert iskolákban, tanteremben nem férnénk el. Itt jó a helyünk – igaz, havi 1000 Ft-ot fizetünk, de ha szükséges, három termet is egybe tudunk nyitni.

A programokat – közkívánatra – szeptembertől júliusig, a tanévnek megfelelően állítjuk össze, hiszen az unokákkal való foglalkozás, besegítés – ami a nyugdíjasok zömének rendszeres tevékenysége – ezt követeli. Igazodunk a tanév ünnepeihez, szüneteihez, és nem utolsó sorban a 30-40 év alatt hozzászoktunk a szeptemberi be- és júniusi kicsengetéshez…

Költségvetésünk jelentős része önkormányzati támogatásból és a tagdíjból áll össze, és amikor zenés, batyus összejöveteleink vannak – 2-3 alkalommal évente –, 100-100 forintos belépőt is kérünk teára, üdítőre, zsemlyére. A tagsági díj évi 300 Ft – ebben a szakszervezeti tagdíj is –, így mindenki egyben szakszervezeti tag is.

Egyesület vagyunk! Bíróságon bejegyzett *közhasznú társaság,* önálló számlaszámmal. Ez megkönnyíti az esetleges pénzátutalásokat is, amit nagy ritkán adományozóktól kapunk; évente közgyűlésen összegezve, jegyzőkönyvbe rögzítve beszámolunk ezekről.

Működik egy kizárólag pedagógusokat érintő *Őszirózsa Alapítvány* is a városban, kuratóriumában mi is benne vagyunk. Ennek kizárólagos feladata, hogy a nehéz helyzetbe került nyugdíjas pedagógusok részére karácsony előtt segélyt adhassunk. Az adományokból fenntartott alapítvány évente 10-12 nagyon rászorult pedagógusnak tud jelentős összeget adni az ünnep előtt. A rászorultak kiválasztása főleg a klubunk tagjainak javaslatára történik, de újságban is meghirdetjük, és lehet pályázni ezekre, ahol végül is a kuratórium tagjainak döntése érvényesül.

A klubtagság egyben *érdekvédelmi* (szakszervezeti) lehetőséget is biztosít, sok esetben kérünk és kapunk jogi tanácsokat a pedagógus-szakszervezet városi-megyei bizottságától, de eljárunk pl. tagjaink iskolán belüli *közétkeztetésének* egységes térítése ügyében, mivel a térítés mértéke az iskolák teherbírásának függvénye is. Minden év szeptemberében felmérést készítünk az óvodákban, iskolákban, kollégiumokban, ezeket összesítjük, majd egy levélben megküldjük az intézmények szakszervezeti bizottságának és az igazgatóknak, kérve, hogy a lehető legmagasabb hozzájárulást biztosítsák nyugdíjas kollégáinknak is. Ma már a legtöbb helyen azt a juttatást kapjuk, mint a dolgozó kollégáink.

A városi önkormányzat rendezi minden évben az *Idős Pedagógusok Napját,* a város legreprezentatívabb termében, a Hangverseny- és Kiállítóteremben. Ezt összekapcsolják a szokásos éves jubileumi (színes) diplomák átadásával, és az év szeptemberétől nyugdíjba menő pedagógusok köszöntésével, végén fogadással. Az ünnepi megemlékezést minden esetben a város polgármestere tartja.

A klubfoglalkozások pontos, dátumos menetrendjét, tematikáját minden klubtag, sőt révükön lehetőleg minden nyugdíjas pedagógus kézhez kapja (minden klubtag 3-5 szomszédjában élő volt kollégához elviszi a kész programot).

Az előző évek klubelőadásainak sikerén, a nagy látogatottságon és az igényen okulva, ez évtől *NYUGDÍJAS-SZABADEGYETEM*-et indítunk. Tapasztalva, hogy főleg az őszi, téli, kora tavaszi időpontban van a legnagyobb látogatottság, októbertől márciusig – havi egy alkalommal – összesen 6 előadást tartunk. A téma idén Zala megye, előadóknak pedig sikerült megnyerni a városi és megyei önkormányzat elnökeit, a Göcseji Múzeum volt és jelenlegi igazgatóját és egy főiskolai adjunktust. A meghívókat 600 példányban készítettük el, és mivel úgy éreztük, hogy nemcsak a pedagógusok, hanem a többi városi klub is érdeklődik, minden klubhoz eljuttattuk a meghívókat. Az előadásokon jelenléti íveket is körözünk, és az utolsó előadáson EMLÉKLAP-ot kap, aki legalább 5-ön részt vesz. Az előadások 45-60 percesek, majd a témához kapcsolódóan egyórás vita is követheti ezeket.

Van 10 *színházbérletünk* – amit az Őszirózsa Alapítvány biztosít évente; tagjaink járnak gyógytornára és nyelvtanfolyamokra is.

Nagyon népszerűek az 1-2-3-4 napos *kirándulások* és az egyhetes gyógyfürdőtúrák. Évente 8-10 alkalommal átmegyünk a szomszédos Ausztriába, Szlovákiába, Szlovéniába egy-egy napra, minden év iskolai tavaszi szünetében pedig 4 napos nagyobb úton veszünk részt. Ilyenkor az aktív dolgozók is tudnak jönni, sokszor unokákkal együtt. Így jártunk az utóbbi években Csehországban (Prága–Karlovy Vary), Németországban (München–Passau), Ausztriában (Salzburg és környéke), háromszor Olaszországban, idén tavasszal Svájcban…

Igen jól együtt dolgozunk a pedagógusszakszervezet városi és megyei bizottságával, minden titkári és megyebizottsági ülésen szavazati joggal veszünk részt.

A teljesség igénye nélkül csak néhány dolgot igyekeztem felvillantani életünkből, remélve, hogy másoknak is tudunk ötletet adni klubprogramjukhoz.

Dr. Oroszy Zoltán
klubvezető

PSZ AZ INTERNETEN

A PEDAGÓGUSOK, PSZ-TAGOK, INTÉZMÉNYVEZETŐK, OKTATÁSIRÁNYÍTÓK
TÁJÉKOZÓDÁSÁNAK ÚJ, KORSZERŰ LEHETŐSÉGE

www.pedagogusok.hu
e-mail: pedagogusok@psz.datanet.hu

A vezetői tagozat ülése – több munka több bérért

Szeptember 25-én tartotta a munkaterv szerinti ülését a PSZ vezetői tagozata. Az ülés vendége volt Környei László, az OM helyettes államtitkára és Borbáth Gábor, a PSZ főtitkára.

Környei László helyettes államtitkár a 2000/2001. tanév kiemelten fontos feladatairól szólt. Az előadást követően lehetőség volt kérdések föltételére, konzultációra, a vélemények megfogalmazására. A napirend kapcsán a vezetői tagozat a következőket fogalmazta meg.

A 2000/2001-es tanévben igen *sok új feladatot* is el kell végezni a közoktatási intézményekben. Az új feladatok és változások előkészítése érdekében szinte minden héten különböző szintű értekezleteken, tanácskozásokon, tájékoztatókon vesznek részt az óvodák és az iskolák vezetői. Még mindig téma a tanév hossza, az augusztus 28-i kezdés. Vitára ad okot az is, hogy a beharangozott őszi szünet valójában két tanítási napot érint mindössze. A 185 tanítási napból álló tanév hivatalosan június közepén ér véget, miközben már folynak a középfokú oktatási intézményben az érettségik, illetve szinte június hónap végéig is eltartanak. Mellette a szakképző intézményekben a szakmai gyakorlatok, és az egyetemi és főiskolai felvételik idején is mindig van valamilyen adminisztrációs tevékenység. Tehát a tanév ténylegesen is az augusztusi kezdéssel meghosszabbodott. Az Oktatási Minisztérium nem zárkózik el attól, hogy februárban-márciusban visszatérjen erre a kérdésre, és megvitassák a szülőkkel és a pedagógusokkal, hogy kell-e változtatni, vagy bevált ez az új elképzelés.

A vezetői tagozat foglalkozott a minőségbiztosítás kérdésével is! A minőségfejlesztést a magyar pedagógustársadalom, valamint a közvélemény is a Comenius I. és Comenius II. programként ismerte meg.

Környei László helyettes államtitkár elmondta, Magyarországon 1600 intézmény pályázott a programokra, és 450 óvoda és iskola nyerte el ezt a lehetőséget, melyet az OM anyagilag is támogat. Természetesen ebben a tanévben is kiírja a minisztérium azt a minőségbiztosítással kapcsolatos pályázatot.

Szó esett a *kerettantervek* jelentőségéről, annak fontosságáról is.

A kerettantervek nagy részét az iskolák augusztus utolsó napjaiban kapták meg. Ezek bevezetése a 2001-es tanévben történik fölmenő rendszerben, kezdve az 1., az 5. és a 9. osztállyal. A tanév hátralévő részében még sok mindent meg kell csinálni a bevezetés érdekében. Így például a helyi pedagógiai programot, a helyi tantervet a kerettantervvel együtt összhangba kell hozni.

A kerettanterv pontosan szabályozza a tanulók kötelező iskolai óraszámát, a szabadon felhasználható órakeretet és a tanórán kívüli foglalkozásokat. A megjelent kerettantervi dokumentumok tartalmazzák az óraterveket, a tantárgyakra, tantárgyi modulokra előírt kötelező óraszámokat.

Környei László úr úgy fogalmazott, hogy cél a piacképes tudás biztosítása, amely megfelelő jó színvonalú alapot ad, és a diák ezzel az ismerettel jól boldogul az életben.

Ennek megfelelően nem a lexikális tudás a legfontosabb, és „akadémiai" szintű tankönyvekre sincs szükség.

Ugyancsak szólt a helyettes államtitkár úr arról is, hogy változik a statisztikai információs rendszer, nagyobb szerepet kap benne a számítógép. Ennek érdekében a minisztérium 500 számítógépet ad a rászoruló általános iskoláknak. A számítógépesítés jó hatással lehet a tankönyvrendelések pontosságára és a középiskolai jelentkezések nyilvántartására.

A tanév során várható, hogy a minisztérium, az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont, valamint a megyei pedagógiai intézetek sok mérést végeznek az iskolákban. Sőt, szó van arról is, hogy a minisztérium bekéri a matematikai érettségi dolgozatokat a középiskolákból.

Az intézményvezetői tagozat is foglalkozott a *bérek alakulásával.*

Borbáth Gábor főtitkár elmondta, hogy január 1-től a pedagógusok 8,75 százalékos, szeptember 1-től további 20 százalékos béremelést kapnak, ez éves átlagban mintegy 16 százaléknak felel meg. Ugyanakkor az óvodák és a kollégiumok kivételével körülbelül 10 százalékkal emelkednek a kötelező óraszámok. Ez azonban nem jelenti a tanítási órák számának növelését, a többletórákat tehetséggondozásra, verseny-előkészítésre, szakkörökre, a tanulókkal való egyéni foglalkozásra használják.

Végezetül a *fejkvótákról,* vagyis az egyes tanulók után az iskoláknak fizetett állami juttatásokról beszélt Borbáth Gábor. Mint mondta, a fejkvóták emelkedése várható, bár az emelés nem lesz olyan mérvű, hogy fedezze az iskolák költségeit. Ezért az önkormányzatoknak továbbra is részt kell venniük anyagilag is iskoláik fenntartásában.

Dr. Pataki Mihály
tagozati elnök

Tagozati naptár

Az új tanév beköszöntével teljes lendülettel megindult országos tagozataink munkája is. Elsőül – korukat meghazudtolóan – a nyugdíjasok tartottak kétnapos tanácskozást (szeptember 15-16-án) Balatonalmádiban. (Lásd a tudósítást a 10. oldalon.) Szeptember 19-én az óvodai intézőbizottság, szeptember 25-én a vezetői tagozat (róluk ezen az oldalon szólunk), ugyanekkor a technikaiak operatív bizottsága, október 2-án a gyermekvédelmi intézőbizottság, október 6-án a kollégiumi tagozat, október 10-én az ÁMK-tagozat intézőbizottsága ülésezett. Szinte valamennyi nyitó összejövetelen részt vett az OM képviselője, és mindannyin ott volt titkárságunk legalább egy tagja.

Milyen hosszú lesz az őszi szünet?

Már a 2000/2001-es tanév korai kezdése is sok vihart kavart. Alig csitultak azonban el a vita hullámai, újabb tengerár ostromolja az iskolák „kapuit". A tanév rendjéről szóló 9/2000. (V. 31.) számú OM-rendelet (megjelent az Oktatási Közlöny 2000/21. számában) egyértelműen kimondja: „Az őszi szünet napjai 2000. november 2-a és november 3-a. A szünet előtti utolsó tanítási nap október 31. (kedd), a szünet utáni első tanítási nap november 6. (hétfő)." A tényleges szünet tehát a mindenszentek napjával és a hétvége napjaival kiegészülve szerdától vasárnapig tart.

Az iskolák ennek ismeretében tervezték meg egész évi munkájukat, hiszen a közoktatási törvény előírja, hogy az iskola az OM-rendeletben meghatározottak figyelembevételével éves munkatervet készít, amely tartalmazza a szabadon meghatározható tanítás nélküli munkanapokat és tanítási szünnapokat. Ebben a tanévben a nevelőtestületek, illetve diákönkormányzatok a helyi programokban meghatározott célra öt munkanapot – tanítás nélküli munkanapként – használhatnak fel. Erre az öt napra vetette ki hálóját az Oktatási Minisztérium, amikor saját hibáját korrigálva azt ajánlja az iskoláknak, hogy ebből kettőt október 30-31-én (hétfőn, kedden) használjanak fel az őszi szünet meghosszabbítására.

Mindezt mikor javasolja? Október 4-én, nem egészen egy hónappal a szünet előtt, amikor már az iskolák, fegyelmezetten eleget téve a közoktatási törvénynek, illetve a miniszteri rendeletnek, munkatervüket a tanévkezdésre elkészítették. Ehhez igazodva szerveztek különböző rendezvényeket, iskolai és iskolán kívüli programokat. Komolyan gondolja valaki, mégha az oktatásirányítás legfelső szintjén dolgozik is, hogy gongütésre, parancsszóra vagy akár szelíd ajánlásra egy jól átgondolt tervet hirtelen át lehet rendezni, lekötött programokat lemondani? Mindez ismét csak alkalmat adhat az iskola és a szülők közti összeütközésre, az iskola, a pedagógusok elmarasztalására.

Á. A.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI HATÁROZAT
a kötelező étkezést előíró önkormányzati döntés megsemmisítéséről

A költségvetési szerveknél és egyes más intézményeknél folyó munkahelyi étkeztetést és az intézeti élelmezés nyersanyagnormáit a többször módosított 4/1985. (I. 19.) PM rendelet szabályozta. Ezt azonban a 126/1995. (X. 18.) korm. rendelet hatályon kívül helyezte. Ezt követően tehát egyetlen nevelési-oktatási intézményben, de – megjegyzem – más költségvetési intézményben sem lehetett, és ma sem lehet bármelyik munkavállalót étkezésre kötelezni. Gyakori azonban, hogy a fenntartók, munkáltatók ilyen intézkedést hoznak. Ezen rendelkezések törvénysértők.

Így látta ezt az Alkotmánybíróság is, amikor egy, a kötelező étkezést előíró önkormányzati rendeletet – alkotmányellenességet megállapítva – megsemmisített. A döntés indokolása is tanulságos, ezért azt kivonatosan közöljük.

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendeleti szabályozás törvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére előterjesztett kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Kömlőd Község Képviselő-testületének az élelmezési nyersanyagnormákról, a munkahelyi étkeztetés fő szabályairól, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 2/1996. (III. 19.) sz. rendeletének megjelölt rendelkezései alkotmányellenesek, ezért azokat megsemmisíti.

INDOKOLÁS

I.

Komárom-Esztergom Megye Közigazgatási Hivatalának vezetője Kömlőd Község Képviselő-testületének az élelmezési nyersanyagnormákról, a munkahelyi étkeztetés fő szabályairól, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 2/1996. (III. 19.) sz. rendelete (a továbbiakban: Ör.) 3. § (1) és (2) bekezdése törvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte, miután az általa lefolytatott törvényességi ellenőrzés eredményeképpen megtett törvényességi észrevételét az önkormányzat képviselő-testülete nem fogadta el.

A közigazgatási hivatal vezetője törvénysértőnek tartja, hogy az Ör. 3. § (1) és (2) bekezdése egyes közalkalmazottak számára a munkahelyi étkezés kötelező igénybevételét írja elő. Álláspontja szerint az intézményi dolgozók kötelező étkezésének elrendelése esetében a képviselő-testületet nem illeti meg rendeletalkotási jogkör. Törvény ilyen tartalmú felhatalmazást nem adott, és a közalkalmazotti jogviszony tartalmát kitevő kötelezettségek szabályozása nem tartozik a törvény által nem rendezett, helyi társadalmi viszonyok közé. A közigazgatási hivatal vezetője szerint az intézményi dolgozók jogi kötelességei magasabb szintű jogszabályokban rendezettek, ezért helyi rendeletben nem lehet számukra előírni a munkahelyi étkeztetés kötelező igénybevételét. A támadott rendelkezések – a kezdeményezés szerint – ellentétesek a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. § (1) bekezdésével, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 115/A. §-ával, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 39. § (2) bekezdésével.

Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy a kötelező étkeztetéssel kapcsolatos szabályt tartalmaz az Ör. 3. § (5) bekezdése is, amely az étkeztetésért fizetendő térítési díjakat határozza meg. Mivel ez a rendelkezés szoros összefüggésben áll a támadott jogszabályi előírásokkal, az Alkotmánybíróság – a jogbiztonság érdekében – kiterjesztette vizsgálatát a 3. § (5) bekezdésére is.

II.

Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.

A helyi önkormányzatok jogalkotási hatáskörét az Alkotmány és az Ötv. határozza meg. Az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdésének a) pontja a helyi önkormányzatok alapjogai között rendelkezik arról, hogy önkormányzati ügyekben a képviselő-testület önállóan szabályoz és igazgat. A (2) bekezdés alapján a képviselő-testület jogosult feladatkörében – magasabb szintű jogszabállyal nem ellentétes – rendeletet alkotni. Az Alkotmánybíróság a 17/1998. (V. 13.) AB határozatában megállapította: „Ha (…) helyi közügyről van szó, az önkormányzati testület közvetlenül az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében – külön törvényi felhatalmazás hiányában is – jogosult az országos szintű szabályozással nem ellentétes, ahhoz képest kiegészítő jellegű helyi jogalkotásra.” (ABH 1998. 155.) Az Ötv. 16. § (1) bekezdése szerint a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkothat önkormányzati rendeletet.

Az Ör. preambuluma szerint az önkormányzat képviselő-testülete az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 71. § (2) bekezdésére, valamint az Sztv. 92. § (1) bekezdésére és 115. §-ára hivatkozással alkotta meg rendeletét az élelmezési nyersanyagnormákról, a munkahelyi étkeztetés fő szabályairól, valamint a fizetendő térítési díjakról.

Az Áht. 71. § (2) bekezdése kimondja: „A polgármester a költségvetési rendelettervezet benyújtásakor előterjeszti azokat a rendelettervezeteket is, amelyek a javasolt előirányzatokat megalapozzák, bemutatja a többéves elkötelezettséggel járó kiadási tételek későbbi évekre vonatkozó kihatásait.” Ez a rendelkezés nem minősíthető önkormányzati szabályozásra adott felhatalmazásnak, az Ör. és az Áht. hivatkozott szabályai között – e tekintetben – nincs értékelhető összefüggés.

Az Sztv. 92. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „[A] helyi önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról rendeletet alkot.” Ezzel összefüggésben az Sztv. 114-119. §-ai a személyes gondoskodást nyújtó ellátások térítési díjának megfizetésére vonatkozó szabályokat állapítanak meg. Az Ör. 1. § (1) bekezdése alapján a rendelet hatálya kiterjed az önkormányzat által fenntartott nevelési, oktatási intézmények, a Polgármesteri Hivatal, a Háziorvosi Szolgálat, a Védőnői Szolgálat és a Művelődési Otthon dolgozóira. Emellett a (2) bekezdés alapján a „rendelet 4. §-ának hatálya kiterjed a községi önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben tanulói jogviszonnyal rendelkező személyekre, akik a személyes gondoskodás körébe tartozó ellátásban részesülnek.”

Az Ör. 3. § (2) bekezdése szerint a konyhaszemélyzethez tartozó dolgozók (szakács, konyhalány), az élelmezés vezetésével járó teendőket ellátó dolgozó (élelmezésvezető), valamint az óvoda és napközi otthon dolgozói kötelesek igénybe venni az ebédet. A kötelező étkeztetésben részt vevők nem az úgynevezett „szociális étkeztetés” keretében részesülnek ellátásban, hanem munkahelyük, illetve foglalkozásuk alapján válnak a szabályozás címzettjeivé. Megállapítható, hogy a kötelező étkeztetésre vonatkozó rendeleti szabályok címzettjei az Ör. alapján nem részesei a személyes gondoskodást nyújtó ellátásoknak. Mindebből következik, hogy az Sztv. 92. § (1) bekezdésében található felhatalmazó rendelkezés nem nyújt jogalapot a képviselő-testületnek arra, hogy közalkalmazottak számára kötelező étkeztetést írjon elő.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Kömlőd Község Képviselő-testülete törvényi felhatalmazás hiányában írja elő, hogy meghatározott körben kötelező az étkezés igénybevétele. A képviselő-testület közvetlenül az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében sem jogosult ilyen tárgyú szabályozásra, mivel jelen esetben nem helyi közügyről van szó. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az Ör. 3. § (1) bekezdésének „illetve meghatározott körben köteles” szövegrészét és (2) bekezdését megsemmisítette. Az étkezés igénybevételét előíró szabály pusztán annyi jogi kötelezettséget jelentett az érintett személyeknek, hogy a 3. § (5) bekezdésének harmadik francia bekezdésében meghatározott összegű – az étkeztetésre nem kötelezettek 141 forint térítési díjával szemben 129 forint – térítési díjat kellett fizetniük az étkezésért, függetlenül attól, hogy ténylegesen igénybe vették-e a szolgáltatást. Mindezek figyelembevételével az Alkotmánybíróság az (5) bekezdés harmadik francia bekezdését is megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság egyúttal felhívja a figyelmet arra, hogy nincs akadálya annak, hogy a képviselő-testület az érintettek egyes, nem önkényesen kiválasztott csoportjai számára kedvezményes díjakat állapítson meg.

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária jogtanácsos

MUNKAVÉDELEM AZ OKTATÁSI-NEVELÉSI INTÉZMÉNYEKBEN

A munkavédelem és a biztonságos munkavállalás feltételeinek meghatározásait tapasztalataink szerint – így vélekednek a munkaügyi felügyelők is – nem, vagy csak formálisan, hiányosan ismerik az oktatási-nevelési intézményekben.

A szükségszerű és helyes tájékozódás elősegítése érdekében a Pedagógusok Lapjában – a lehetőség szerint – folyamatosan ismertetjük az idevágó tudnivalókat. Első alkalommal a munkavédelemre vonatkozó szabályokat vesszük sorra.

A munkavédelmi szabályozás rendszere

Munkavédelmi jogszabályok

Az alapvető munkavédelmi követelményeket a Munka törvénykönyve és munkavédelmi törvény határozza meg.

A munkavédelmi törvény felhatalmazása alapján adta ki végrehajtási rendeletét a munkaügyi miniszter [5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet], a népjóléti miniszter [25/1996. (VIII. 28.) NM rendelete az egészséget nem veszélyeztető munkavégzés és munkakörülmények általános egészségügyi követelményeiről] és az ágazati miniszterek egy része. A rendeletek megjelenése folyamatos.

A munkavédelmi törvény értelmében az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját – a jogszabályok és a szabványok keretein belül – a munkáltató határozza meg. Belső szabályozás keretén belül a gazdálkodó szervezet helyzetéből, sajátosságaiból adódó egyéb munkavédelmi feladatokat is meg kell határozni.

A munkavédelem műszaki szabályozását a munkavédelmi szabványosítás különböző fokozata látja el.

Egyéb munkavédelmi szabályok

A munkavédelem, mint jogi intézmény, számos jogterülethez kapcsolódik (pl. munkajog, államigazgatási, szabálysértési, büntetőjog stb.).

Munkavédelmet is érintő törvények (pl. gáz, villamos energia) kerültek kiadásra, melyek következményeként biztonsági szabályzatok léptek életbe.

Vannak olyan törvények (pl. társadalombiztosítási, környezetvédelmi), melyekkel a munkavédelem szoros munkakapcsolatban áll. Számos miniszteri rendeletnek van munkavédelmi vonzata (pl. üzemeltetési, fejlesztési, karbantartási stb. témakörökben kiadott utasítások).

Hatályos, a munkavédelemre vonatkozó jogszabályok

Munka törvénykönyve

A Munka törvénykönyvének V. fejezete (a munkavégzés szabályairól) a munkáltató és a munkavállaló főbb kötelességeit írja elő, és ezen belül:

A munkáltató köteles:

- az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit biztosítani;
- a munkát úgy megszervezni, hogy a munkavállaló a munkaviszonyból eredő jogait gyakorolni, kötelezettségeit teljesíteni tudja;
- a munkavállaló számára a munkavégzéshez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni;
- a munkavégzéshez szükséges ismeretek megszerzését biztosítani.

A munkavállaló köteles:

- az előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenni és a munkaidejét munkában tölteni, illetőleg ez alatt munkavégzés céljából a munkáltató rendelkezésére állni;
- munkáját az elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és utasítások szerint végezni;
- munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, valamint általában olyan magatartást tanúsítani, hogy ez más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse, mások munkáját ne zavarja, anyagi károsodását vagy helytelen megítélését ne idézze elő;
- munkáját személyesen ellátni.

Eltérő megállapodás hiányában a munkavállaló a munkát a munkáltató utasítása szerint köteles ellátni.

Nem köteles a munkavállaló teljesíteni az utasítást, ha annak végrehajtása jogszabályba vagy munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik.

A munkavállaló köteles megtagadni az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása más személy életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

Munkavédelmi törvény

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény hatálybalépése óta sajnos megállapítható, hogy a közoktatási intézmények többségében nem sok történt a munkavédelmi szabályozás és a munkavédelmi tevékenység megteremtésében. Olykor azzal a véleménnyel is lehet találkozni, hogy a munkavédelemről szóló törvény a költségvetési szervekre nem vonatkozik.

Fontos tudni, hogy a törvény hatálya (Mvt. 9. §) kiterjed minden szervezett munkavégzésre, függetlenül attól, hogy az milyen szervezeti vagy tulajdoni formában történik.

A törvény az értelmező rendelkezések sorában meghatározza a „szervezett munkavégzés" fogalmát. E szerint szervezett munkavégzés: a *munkaviszonyban*, közszolgálati, illetve *közalkalmazotti jogviszonyban*, a *tanulói és hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során* (…) végzett munka, valamint a munkáltató által kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka.

A törvény az állam feladatai között határozza meg többek között:

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeinek, továbbá az ehhez kapcsolódó jogoknak és kötelezettségeknek a meghatározását;
- a nevelés és az oktatás területén a biztonságos életvitelre, a szakmai oktatás területén az egészséget nem veszélyeztető és a biztonságos munkavégzés szabályaira vonatkozó ismeretanyag meghatározását [Mvt. 14. § (1) bek. b) és d) pontja].

A munkavédelemmel kapcsolatos munkáltatói kötelezettségek teljesítését nehezíti a közoktatási intézményekben, hogy mindmáig hiányzik a törvény ágazati végrehajtási jogszabálya annak ellenére, hogy az Mvt. 17. § (7) bekezdése egyértelműen leszögezi: a munkavédelem ágazati feladatait a tevékenység szerint illetékes miniszter látja el.

A végrehajtási rendelet

A törvény végrehajtásáról rendelkező 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 2. sz. melléklete meghatározza a munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel rendelkező személy foglalkoztatásának feltételeit. Ezen belül a munkáltatókat tevékenységük alapján munkavédelmi szempontból veszélyességi osztályba sorolja. Az oktatás a III. veszélyességi osztályba tartozik, kivéve a

- szakmai középiskolai oktatást,
- a szakmunkásképző-iskolai oktatást,
- a szakiskolai oktatást,

amelyek a II. veszélyességi osztályba tartoznak.

A veszélyességi osztályon belül a munkáltatókat az általuk foglalkoztatott munkavállalók előző évi átlagos állományi – ennek hiányában a besoroláskori átlagos állományi – létszáma alapján csoportosítják:

a) 100-500 munkavállaló között,
b) 501-1000 munkavállaló között,
c) 1000 munkavállaló felett.

Ezt követően a veszélyességi osztály és a létszám alapján meghatározza a végrehajtási rendelet, hogy minimálisan milyen időtartamot kitöltő és milyen munkavédelmi szakképesítésű személyt kell a munkavédelmi tevékenységre foglalkoztatni. E szerint a II/a-b pontnak megfelelő munkáltatónál 1 fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi 2 órára (II/a esetén), illetve teljes munkaidővel (II/b esetén) foglalkoztatása kötelező.

A III/a-b pontnak megfelelő munkáltatónál 1 fő középfokú munkavédelmi szakképesítési napi 1 órára (III/a esetén), illetve napi 4 órára (III/b esetén) foglalkoztatása kötelező.

Végül 100 fő alatti munkavállalót foglalkoztató munkáltató a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt munkabiztonsági szaktevékenység elvégzésére köteles munkavédelmi szakképesítésű személyt foglalkoztatni (akár esetenként, akár folyamatosan), egyébként munkavédelmi szakember foglalkoztatásának szükségességéről saját mérlegelése alapján dönt.

További fontos tudnivaló, hogy a létszámkategória szerinti besorolás alapja minden esetben a munkáltató teljes állományi létszáma. A tanulókat abban az arányban kell a munkavállalói létszámhoz számítani, amilyen arányt a gyakorlati képzésük képvisel a teljes oktatási idő tartamához képest.

A munkavédelemről szóló törvény VI. fejezete rendelkezik a munkavédelmi érdekképviseletről és érdekegyeztetésről, ezen belül a munkavédelmi képviselő megválasztásáról, jog- és hatásköréről. Tévedés azonban az előzőekben ismertetett munkavédelmi szakképzettségű munkavállalót ezen társadalmi tisztségviselővel helyettesíteni.

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária
jogtanácsos

Ezzel a címmel a sajtóorgánumokban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csokorba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZABADSÁG

(2000. IX. 26.)

Ötszázalékos bérkorrekciót igényelnek a pedagógusok

(…) A Pedagógusok Szakszervezete aggasztónak tartja, hogy a kormány jövőre mindössze hatszázalékos inflációval számol, mivel a pénzromlás az idén is magasabb a vártnál – mondta *Borbáth Gábor* főtitkár. A szakszervezet az idei bérek ötszázalékos korrekcióját kéri, mégpedig januárig visszamenőleges hatállyal. Az OM közleménye szerint ebben a kérdésben tárgyalások folynak már a Miniszterelnöki Hivatal és a SZEF között. A PSZ szerint a költségvetési törvénybe automatikus korrekciót nyújtó garanciát kellene beépíteni. (…)

(2000. X. 11.)

Oktatási unió formálódik

Oktatási unió létrehozását kezdeményezi a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete és a Pedagógusok Szakszervezete – jelentették be a két szervezet képviselői tegnapi közös sajtótájékoztatójukon. (…) A két érdekvédelmi szervezet arra szólítja fel a kormányt: váltsa be ígéretét, és igazítsa az inflációhoz a közalkalmazottak idei bérét. Ehhez szerintük ötszázalékos, januárig visszamenő béremelésre lenne szükség: ez összesen 14 milliárd forintba kerülne.

MAGYAR NEMZET

(2000. IX. 26.)

PSZ: ötszázalékos béremelést

Mivel a közoktatásban dolgozók keresetei idén nemhogy nőttek, hanem csökkentek, a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) az év elejéig visszamenőlegesen ötszázalékos bérkorrekciót tart szükségesnek – jelentette be tegnap *Borbáth Gábor,* a szervezet főtitkára. Hozzátette: a tervezettnél magasabb infláció miatti követelésük összesen 14 milliárd forintos költségvetési forrást jelentene. Borbáth a jövő évi pedagógusbér-fejlesztés kapcsán elmondta: noha azzal nem oldódnak meg egy csapásra a szféra problémái, a PSZ több követelése is megvalósult. (…)

MAGYAR HÍRLAP

(2000. X. 4.)

Most még nem szűnik meg a KIÉT

A kormány korábbi elszántsága ellenére – formai hiba miatt – tegnap mégsem szüntették meg a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsát (KIÉT). A két éve alvó szervezetet érdekvédők szerint azért hívták össze, mert az Európai Unió illetékesei élesen bírálták a magyar kormány hiányos érdekegyeztetési gyakorlatát.

A közel kétéves szünet után összehívott KIÉT szakszervezeti oldala egyelőre nem kíván tárgyalni a fórum megszüntetését, illetve átalakítását célzó kormányzati javaslatról. Borbáth Gábor, a Pedagógusok Szakszervezetének főtitkára kifogásolta, hogy a kormány nem a KIÉT alapszabályának megfelelő határidőre nyújtotta be az erre vonatkozó napirendi javaslatot. (…)

(2000. IX. 9.)

A jelenlegi fizetések dupláját kaphatnák a közalkalmazottak

A jelenleginél átláthatóbb közalkalmazotti bérrendszer kidolgozásáról kezdeményeztek tárgyalást a kormánnyal a közszféra érdekképviseletei.

(…) Borbáth Gábor úgy véli: ha azonnal nem is lehet nyugat-európai béreket biztosítani a magyar közalkalmazottaknak, legalább a fejlett országokéhoz hasonló bérarányokat kellene teremteni. (…)

Az új bérrendszer kidolgozásakor elsősorban azt kell eldönteni, hogy azonos képzettség mellett a fizetésben milyen előnyökhöz lehet juttatni egyes közalkalmazotti csoportokat másokhoz képest – vélekedett egy lapunk által megkérdezett szakértő, aki szerint a közszférában jelenleg a pedagógusok tekinthetők szakmájuk alapján előnyben részesített rétegnek. (…)

VILÁGGAZDASÁG

(2000. X. 11.)

Egy oldalon professzorok és pedellusok

A jövőben egyeztetik álláspontjukat és közösen lépnek fel oktatási ügyekben az ágazat szakszervezetei – erről számolt be tegnap *Borbáth Gábor,* a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) főtitkára és *Kis Papp László,* a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének (FDSZ) elnöke. Első közös akciójukban az oktatásban dolgozó nem pedagógusok bérviszonyainak sürgős rendezésére szólítják fel a kormányt.

(…) Borbáth Gábor és Kis Papp László úgy véli: a társszakszervezetek együttműködése egy olyan oktatási érdekképviseleti unió létrejöttét alapozhatja meg, amelyben a felek az álláspontok és az akciók összehangolása mellett nemzetközi szinten is közösen képviselhetik a magyar oktatásban dolgozók érdekeit. (…)

MAI NAP

(2000. X. 11.)

Oktatási unió

Együttműködési szövetséget köt a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete és a Pedagógusok Szakszervezete. (…) *Árok Antal,* a PSZ titkára elmondta: (…) a tisztségviselők képzésétől a nemzetközi kapcsolatokon át a közös demonstrációkig példát akarnak adni az egész ágazatban az együttműködésre. Úgy látszik, ez utóbbi máris sikerült, a PDSZ már jelezte is csatlakozási szándékát a szakszervezeti unióhoz.

SOMOGYI HÍRLAP

(2000. IX. 22.)

Bérrendezés előtt a tanárok

Az elmúlt tíz évben a társadalom és a mindenkori kormány is a pedagógusok adósává vált, hiszen a mai gazdasági eredmények jórészt annak is köszönhetőek, hogy e közalkalmazotti réteg sokat vállalt magára.

A Pedagógusok Szakszervezetének főtitkára, *Borbáth Gábor* nyitotta meg e szavakkal a nagygyűlést. (…) A zsúfolásig telt terem azt mutatta, hogy nem hiába hívja az érdekvédelmi szervezet beszélgetésre a pedagógusokat, sok a megválaszolandó kérdés. (…)

Az Oktatási Minisztériummal kialakított jó kapcsolat jegyében a kaposvári fórumon részt vett *Stark Antal* helyettes államtitkár, aki részletesen beszámolt a kormány által ígért béremelésről, a különböző számításokról, pénzügyi forrásokról.

(…) *Pásztohy András* országgyűlési képviselő (MSZP) (…) a frakció nevében tolmácsolta a kritikát is, miszerint az önkormányzatoknak bizonytalan a forrás a pedagógusbérek növeléséhez. (…)

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

(2000. IX. 29.)

Jövőre talán nem kuncog a krajcár

Sokszor halljuk: „Az oktatás stratégiai ágazat” – ám az elméletet a gyakorlat még mindig nem követi. Jelzi ezt az is, hogy a pedagóguspálya az elmúlt években leértékelődött. Lőrinczy Attila, Fehérvár alpolgármestere ezekkel a gondolatokkal köszöntötte tegnap a Fejér, Veszprém és Komárom-Esztergom megyei pedagógusokat azon a fórumon, amelyet a Pedagógusok Szakszervezete rendezett Fehérváron. (…)

A PSZ főtitkára, Borbáth Gábor elmondta: Ahhoz, hogy a pedagógusok reálkeresete megközelítse a nemzetgazdasági átlagot, visszamenőleg, még az idén ötszázalékos béremelésre lenne szükség. (…) Az Oktatási Minisztériumot dr. Gál András Levente közigazgatási államtitkár képviselte. (…) Elmondta: a Pénzügyminisztérium úgy intézkedik, hogy az önkormányzatoknak céltartalékot kell képezniük a juttatásokból annak érdekében, hogy a szeptemberi béremelést biztosan megkaphassák a pedagógusok.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

(2000. X. 4.)

Teljes állásban, fél lélekkel az iskolában

A Rónai Sándor Művelődési Házban Az oktatás méltó elismeréséért címmel szervezett szakszervezeti gyűlésen (…) Borbáth Gábor, a PSZ főtitkára a pálya elkeserítő anyagi elismertségéről szólva kijelentette: ez a szakma nem csábító a fiataloknak, megindult az elöregedés. (…) A pedagógusoknak ezer egyéb tevékenységből kell előteremteniük azt a pénzt, amiből családjaikkal együtt megélhetnek. (…)

Környei László, az oktatási tárca helyettes államtitkára kifejtette, január elsejétől 8,75 százalékos, bértáblán keresztül érvényesülő bérfejlesztés következik. Ugyancsak 2001-ben, szeptember 1-jétől pedig egy csomagon belül jön a bérekre 20 százalékos emelés. (…)

Varga László, a PSZ országos titkára, kérdésünkre elmondta: két dolog kell ahhoz, hogy a pedagógushoz eljusson a bér. Az egyik, hogy a megfelelő alaptáblának és szorzónak benne kell lennie a költségvetésben. Ezen túl meg kell teremteni azon forrásokat, amelyek a fenntartóhoz eljuttatva megadják annak lehetőségét, hogy az emelést ezzel is ki tudják egészíteni.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

(2000. X. 6.)

Valódi bérnövekedést akar a PSZ

A Pedagógusok Szakszervezete három megyét összefogó nagygyűlést tartott az Országos Titkárság részvételével csütörtökön a Bartók Teremben.

Az eseményre jelentős létszámban érkeztek pedagógusok és adminisztratív dolgozók, valamint helyi önkormányzati képviselők. (…) A debreceni önkormányzat nevében Somogyi Béla, a kulturális és oktatási ügyekért felelős alpolgármester köszöntötte a megjelenteket.

Borbáth Gábor, az érdekképviselet főtitkára felhívta a tagok figyelmét már az elején, hogy céljaik elérése végett összefogásra és cselekvésre van szükség, nem elegendő csupán egy kemény hangú állásfoglalást eljuttatni a kormányzathoz; nem lehet a követelések elfogadtatását pusztán a háromfős vezetőségtől elvárni.

Összeállította: *Juhász Olga* sajtómenedzser

A lengyel pedagógusok bérharca

Lengyelországban ugyancsak forró az ősz, a többi közt azért, mert a pedagógusok tiltakozó akciói is nyugtalanítják a kormányt és a közvéleményt. Ezeken ugyanis követelik, hogy az iskolarendszer reformjával együtt meghirdetett, törvényben rögzített béremelést megkapják. Az új rendszerben szigorodtak a képesítési, végzettségi előírások, általánossá vált a felsőfokú pedagógiai végzettség követelménye, mellé átlagosan 263 zloty (1 zloty kb. 62-63 Ft) havi illetménynövekedést ígért az ún. Pedagógus Charta, ami Lengyelországban megfelel a mi közalkalmazotti törvényünknek. A kormány hangoztatta, hogy erre a viszonylag jelentős béremelésre megvan a költségvetésben a fedezet, de mostanra kiderült, hogy ez nem egészen igaz, sőt, az oktatási tárca még csak a pontos igények felmérésénél tart. A kormány az önkormányzatokra, az önkormányzatok a kormányra mutogatnak, a miniszterelnök nem is vett részt a Lengyel Pedagógus Szakszervezet bérkérdéssel foglalkozó fórumán. A szakszervezet 2000. szeptember 18-26-ra demonstrációsorozatot hirdetett. Zászlókkal, transzparensekkel vonultak Varsóban a miniszterelnökség palotája elé. „Hol a pénzünk?!" „Jogszabályt adtatok, adjatok pénzt is!" Ilyen feliratok voltak olvashatók itt, meg a vajdasági, körzeti demonstrációkon is. Az Összlengyel Tiltakozó Bizottság nyílt levelet intézett a miniszterelnökhöz, melyben követelték, hogy a kormány ismerje el hibáját a költségvetési tervezésben, és ne hárítsa át a következményeit az önkormányzatokra meg a pedagógusokra. Nyomatékosan követelik, hogy akár a költségvetési törvény módosításával is biztosítsák a hiányzó 1,2 milliárd zlotyt az önkormányzatoknak, vagy vállaljanak állami garanciát az önkormányzatok hitelfelvételekor, és ennek visszafizetésére a 2000. évi költségvetésben teremtsenek fedezetet.

A tiltakozások százezreket mozgattak meg, ami érthető, hisz a pedagógusok átlagkeresete bruttó 1850 zloty lenne az emelés után. Persze az átszámítás csalóka, mert a lengyel árszínvonal miatt még mindig kevesebb jut a kosarukba, mint minálunk.

A bérek kifizetésének október 6-ig már meg kellett volna történnie; várjuk a híreket, hogyan oldódik meg a helyzet, mert bírósági ügyek ezrei várhatók az önkormányzatok hitelképtelensége miatt.

Dr. Horváth Péter szakértő

Tízéves az AFS Magyarország Nemzetközi Csereprogram Alapítvány

Az AFS (American Field Service) fél évszázada működő non-profit nemzetközi szervezet, amely csereprogramjaival elősegíti a világ különböző kultúráinak megismerését, megértését, a nemzetek és etnikai csoportok konfliktusmentes együttélését. Tíz éve jött létre magyarországi szervezete, amelynek révén több mint 500 magyar diák tanulhat külföldön (25 különböző országban), és 400 külföldi diákot fogadhatunk Magyarországon. A programok fő célja, hogy a részt vevő diákok egy tanév alatt megismerhessék a fogadó ország kultúráját, és aktívan fejlesszék nyelvtudásukat.

A szervezet jubileumát szeptember 29-én nagygyűléssel és sajtófogadással ünnepelte, amelyen az AFS nemzetközi és hazai vezetői mellett részt vett *Mikes Éva,* a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára, *Bian Guss,* az USA Budapesti Nagykövetségének kultúrattaséja és *Sugár András,* az Amerikai Kereskedelmi Kamara elnöke is.

Az elmúlt két tanévben 44 magyar középiskola fogadott a szervezet közreműködésével külföldi diákot. Ezek között volt a budapesti Szabóky Adolf Műszaki Szakközépiskola is. Kérésünkre *Kövesdi Éva* igazgatóhelyettes az alábbiakban összegezte a tapasztalatokat:

Az elmúlt tanév első fél évében – 1999. szeptember 1-től 2000. február 3-ig – a mi iskolánk 12. osztályában tanult *Emanuel Shwan* az Egyesült Államokból. Emanuel hallássérült hallgatóként érkezett New Yorkból, és hallássérült tanulók osztályában foglalt helyet. Bizonyítványa igen jó képességű fiatalként mutatta be őt nekünk. Ezt pedig érdeklődésével, tájékozottságával, a humán és a reál tantárgyak iránti affinitásával – különösen a kémia, matematika, a német és a magyar nyelv terén –, valamint magatartásával csak alátámasztotta. Tanulótársaival egy-kettőre megértették egymást – ebben a jelnyelv volt elsősorban segítségükre; tanárainkkal való kommunikatív képessége is bámulatra méltónak bizonyult. New Yorkban tutori feladatai is voltak, például kémiából – nálunk is csillogtatta ebbéli képességét a matematikai feladatok megoldásában, a táblánál. Tanulótársai nagy szeretettel vették körül. Meghívták családjukhoz, megismertették vele Magyarország egy-egy táját kirándulás vagy családi ismerősök meglátogatása kapcsán. A budapesti múzeumokat, kiállítótermeket, a Parlamentet, egyéb nevezetességeinket is rendre felkereste.

Nagy szomorúsággal vette tudomásul, hogy lejárt magyarországi tartózkodásának ideje, vissza kell térnie hazájába… Azóta is tartja a kapcsolatot volt osztálytársaival e-mailen keresztül. Olykor magyar nyelvű (!), pár soros képeslappal egy-egy tanárát is „fölkeresi". Nagyon hasznosnak tartjuk ezt a lehetőséget – a tanuló-tanuló cserét –, amellyel a jövőben is élni szeretnénk.

További információk az AFS Magyarország központjában (1123 Budapest, Alkotás u. 37. 1./6. Tel.: 212-1821. Web: http://www.afsorg; e-mail: info-hungary@afs.org.) kaphatók.

HÍREK

- **Az októberi Mentor**
  Pár mondattal olvasóink figyelmébe ajánljuk – változatos olvasmányként – a *Mentor* oktatási, egészség- és életmódmagazin októberi számát. Szakszervezetünk szavaival kezdve *Varga László* érdekvédelmi titkár Bérek és remények címmel – a költségvetési törvényjavaslathoz kapcsolódóan – írt figyelemre méltó cikket. Rögtön ezután emeljük ki a *Solymárról* szóló interjút: e község önkormányzata – mint olvasóink tudják – egyike a szakszervezet alapította Eötvös József-emlékplakett első három neves birtokosának. Érdemes okulni a *családi nevelés* buktatóit elemző írásból is. A főszerkesztő, *Gyarmati-Szabó Éva* pedig a továbbképzések minőségéért emel szót. Ízelítőül ennyit, nem feledkezve meg a tankönyvkritikai melléklet, a Támpont ajánlásáról sem.
  Végül a szerkesztőség címe: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Tel./fax: 352-7108.
- **A SZEF gondozásában**
  Szakszervezeti szövetség a közszolgálatban dolgozókért címmel – a SZEF-Könyvek sorozatban – jelent meg a tízéves szakszervezeti tömörülés jubileumi kiadványa. Fejezetei, melyeket a konföderáció neves képviselői, valamint „szövetséges" mozgalmi vezetők írtak, sokoldalúan mutatják be a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának szerteágazó, egyre összehangoltabb érdekvédelmi küzdelmét. Az együttes anyag meggyőzően igazolja a bemutatkozó szöveg ama megállapítását, hogy „a laza akciószövetségként, a rendszeres konzultáció fórumaként alakult SZEF tíz év alatt Magyarország egyik legerősebb, legtekintélyesebb szakszervezeti konföderációja lett."
  Az összeállítást *Szathmári Gábor* szerkesztette.

LAPUNKRÓL

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Fontos, hogy minden alapszervezet időben megkapja.

Természetesen a Pedagógusok Lapjához előfizetéssel is hozzá lehet jutni. Ebben az esetben közvetlenül az előfizető címére postázzuk. Az évi előfizetési ár *2000 januárjától 3.000 forint*, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkeztét követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a *hirdetéseket* a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, feketefehérben) 80.000, fél oldalas 40.000, negyed oldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 30 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel.

A KÖZOKTATÁS ELISMERTETÉSÉÉRT, FELZÁRKÓZTATÁSÁÉRT

AZ OKTATÓ-NEVELŐMUNKA TÁRSADALMI JELENTŐSÉGÉT ELISMERŐ, TISZTESSÉGES MEGÉLHETÉST NYÚJTÓ BÉREKET!
AZ ÁLLAM EGYETEMLEGES FELELŐSSÉGÉT KIFEJEZŐ, BÉR- ÉS MŰKÖDÉSI GARANCIÁT BIZTOSÍTÓ OKTATÁSFINANSZÍROZÁST!
A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) kongresszusi programja fogalmazza meg a fenti követeléseket és a felzárkóztatásra vonatkozó alábbi igényeket:

- **Az oktatási ágazat átlagkeresete a fejlett országokéhoz hasonlóan 20-30%-kal legyen magasabb a nemzetgazdasági átlagnál;**
- **a pedagógusfizetések ismét érjék el az egy főre jutó GDP értékét, majd az EU-átlagnak megfelelően az 1,4-1,5-es érték körül állandósuljanak (jelenleg 0,7-0,8);**
- **az oktatási ágazat technikai-adminisztratív dolgozóinak bére legyen azonos mértékű a hasonló képzettségű és munkakörű alkalmazottak nemzetgazdasági átlagával.**

E célok elérése érdekében **kezdeményezte a PSZ** az oktatási ágazat felzárkóztatásával kapcsolatos tárgyalásokat, amelyek 1999 decemberében kezdődtek. Joggal tekintjük ezek eredményének a 2001. évi költségvetési törvénytervezetben előirányzott intézkedéseket. Ám a felzárkóztatás nemcsak további lépéseket igényel, hanem az alábecsült infláció miatti bérkorrekciót is. Hisz enélkül 2000-ben a kormány által megígért reálkereset-növekedés helyett nyilvánvaló csökkenés következik be. Az infláció megfelelő mértékű ellentételezése idén és az előttünk álló években egyaránt létfontosságú, mert ennek hiányában a felzárkóztató lépés hatása elenyészik!

A közoktatás bérei (juttatásai) 2001-2002-ben a jelenlegi javaslatok szerint

2001. január 1-től	Általános közalkalmazotti illetménytábla-emelés mértéke: 8,75%. Minimálbéremelés: 25.500 forintról 40.000 forintra. Szakmai szorzó pedagógusoknál: 1,19 (változatlan). Szakmai szorzó nem pedagógusoknál: 1,05 (változatlan). Illetménypótlék-alap: 15.900 Ft (2000-ben 14.600 Ft). A kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítés számítási alapja: 3.000 Ft/fő/hó (2000. szeptember 1-től). Pedagógus-továbbképzés támogatása: 16.000 Ft/fő (2000-ben 15.182 Ft/fő). Pedagógus szakkönyvvásárlás: 12.750 Ft/fő (2000-ben 11.280 Ft/fő).
2001. szeptember 1-től	Szakmai szorzó pedagógusoknál: 1,43; nem pedagógusoknál: 1,05 (változatlan). A pótlékok alsó-felső határa: 20%-kal nő; a kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítés számítási alapja: 3.600 Ft/fő/hó. Az 1996-97-es kötelezőóraszám-emelés miatti kompenzáció változatlan összeggel továbbra is életben marad.
2002. január 1-től	Általános közalkalmazotti illetménytábla-emelés mértéke: 7,75%. Minimálbér: 50.000 forint. Szakmai szorzó pedagógusoknál: 1,43 (változatlan). Nem pedagógusoknál: 1,05 (változatlan). Illetménypótlék-alap: 17.100 Ft. A kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítés számítási alapja: 3.900 Ft/fő/hó. Pedagógus-továbbképzés támogatása: 16.800 Ft/fő. Pedagógus szakkönyvvásárlás: 13.740 Ft/fő.

A pedagógusok kötelező óraszámának alakulása 2001-től

2001. január 1-től	Változatlan.
2001. szeptember 1-től	Tanítóknál: 21óráról 22 órára, tanároknál: 20 óráról 22 órára emelkedik. Egyúttal bővül a kötelező óraszámba beszámítandó tevékenység (kerettantervek bevezetésével, minőségfejlesztéssel, tehetséggondozással stb. összefüggő feladatok), így nem a szakórák száma növekszik. Tehát emiatt nem csökken az álláshelyek száma és a kereset. Más pedagógus-munkakörökben a kötelező órák száma változatlan.

A PSZ álláspontját a legtöbb kérdésben (a béremelés ne csak az alapilletményre terjedjen ki, a kötelezőóraszám-emelés nem a szakórák növelésével, hanem más oktatási-nevelési feladatok bevitelével valósuljon meg, a korábbi kötelezőóraszám-emelés kompenzációs összege maradjon meg) sikerült érvényesíteni.
Nem dőlt el még az idei magasabb infláció korrekciójának mértéke és módszere. A PSZ követelése szerint 5%-os bértábla-korrekcióra lenne szükség. A 2001. és 2002. évre viszont olyan kiegészítő automatizmust igényelünk, amely a szükséges reálkereset mértékét külön döntés nélkül garantálja.

A PSZ kezdeményezi továbbá a közoktatás nem pedagógus alkalmazottainak keresetnövekedését is. Azt akarjuk, hogy az ő bérüket 2001 szeptemberétől már ne 1,05-os, hanem magasabb bérszorzóval számolják. A PSZ támogatja az Országos Munkaügyi Tanács szakszervezeti oldalának javaslatát a minimálbér végzettség szerinti differenciálására.

Összeállításunkat röplap formájában terjesztettük a PSZ által szervezett fórumsorozaton, melyről lapunk 7-8. oldalán szólunk.